

A. CARDABERAZ

S. ISIDRO ACHURLARI TA BERE
EMAZTE SANTA MARIAREN BICITZA

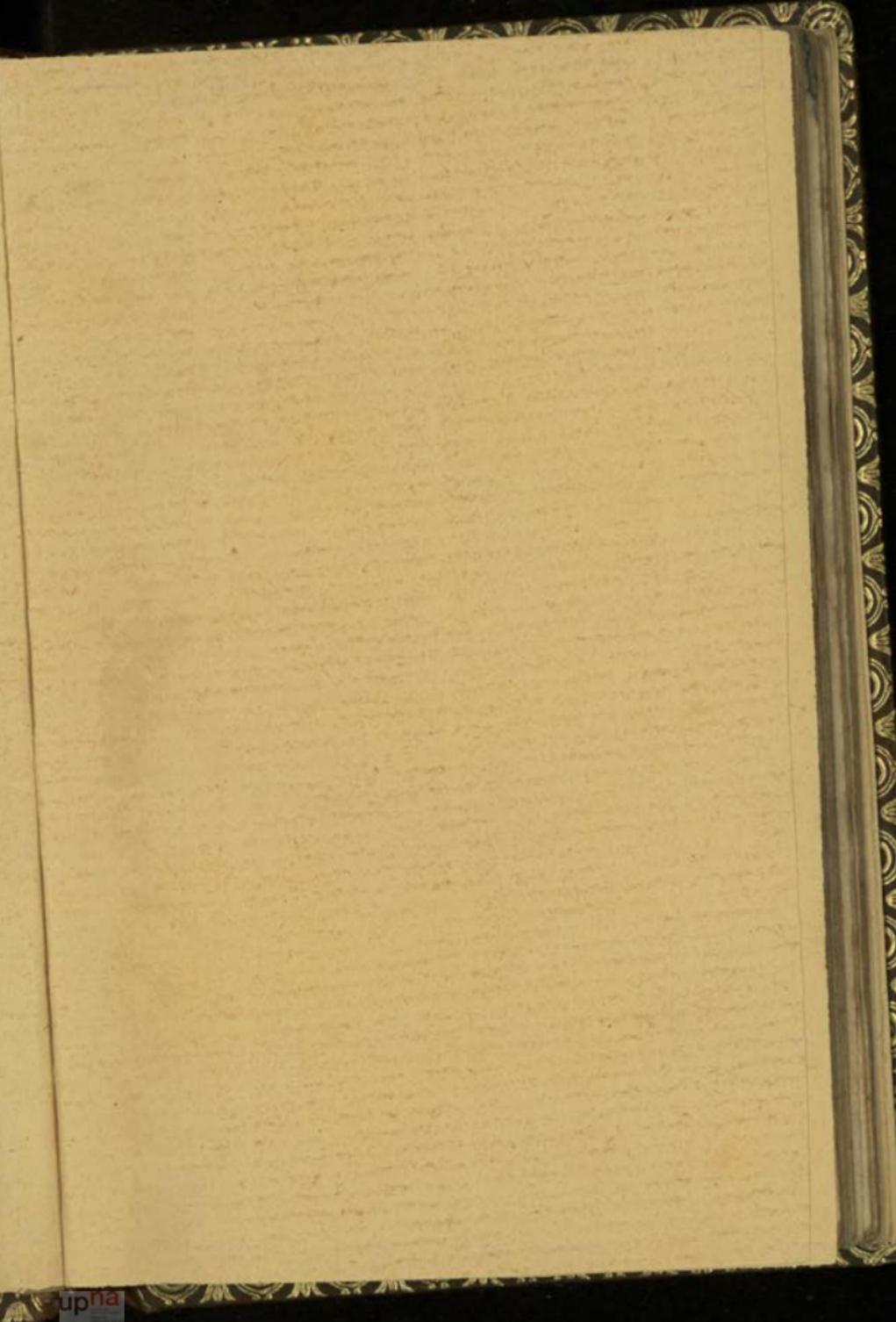
IRUNEAN

1756

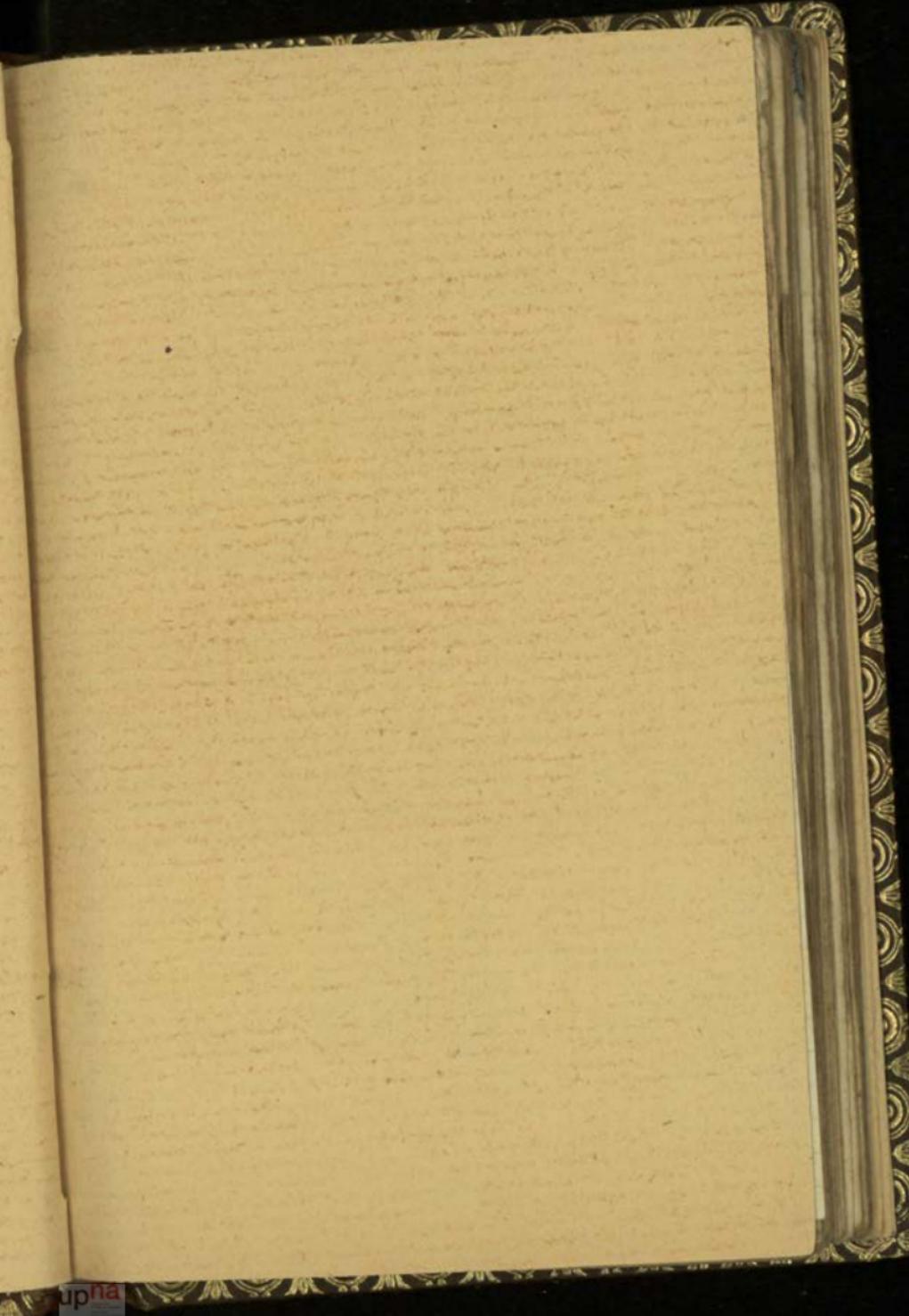

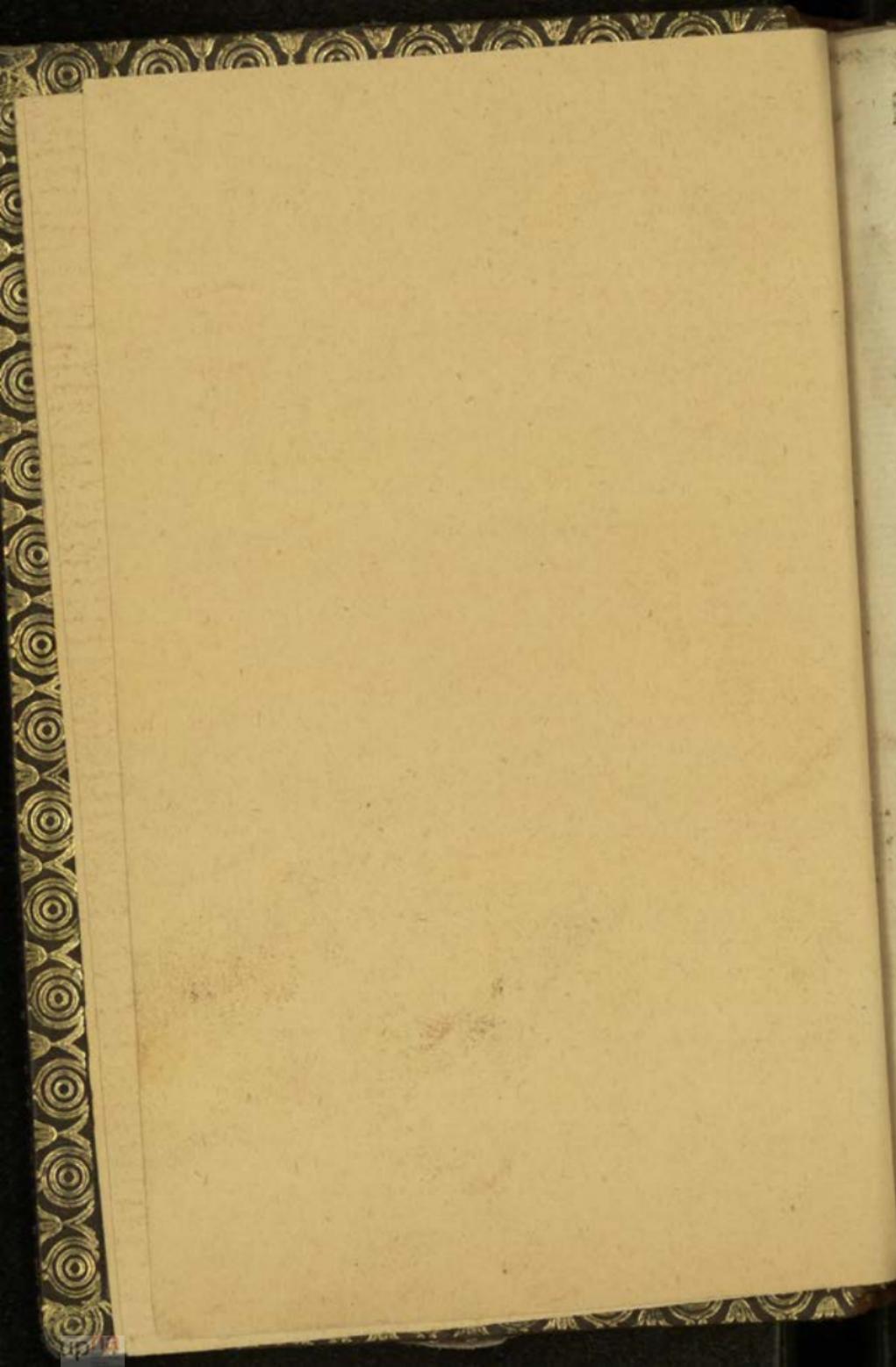

SENAR EMAZTE

SANTUAC.

Necazari ezcondu , ta beste guciac, lur
rean ceruco bicitza eguiteco Ispillu
eder biciac:

S. Isidro Achurlari , ta bere Emazte
Santa Mariaren Bicitza , Virtuteac,
eta Milagroac.

Valmedianoco Marquesa Andre , Doña
Maria Micaela Idiaquez , Xavier , ta Lo-
yola chitez Ilustrarei , eta onen Escu
Onguilleetatic gure Necazarai beren sal-
vacionaco Jesuf-en Compañiacos Aita
Agustin Cardaberaz-ec emanac.

1766.en

Urtean.

BEAR BEZALA.

Iruñean : Libruguille Antonio Castilla-
ren Echean.

Inte para Josefa de
Alvaria.

Traducción de la portada

Espejos (ejemplares) hermosos
y vivos para que los labradores
casados y en general to-
dos los demás puedan hacer
vida celestial en la tierra.

Vida, virtudes y milagros
de San Isidro Labrador y de
su esposa Santa María, dedi-
cada a la muy ilustre Sra. Mar-
quesa de Valmediano Dña Ma-
ría Nicela Ydiaquer Javier
y Loyola y por sus bienhecho-
ras manos a nuestros labra-
dores para su salvación por
el P. Agustín Cardáberaz de la
(vuelta)

Compañía de Jesús,
Con las debidas licencias.
Pamplona: En casa del Libro
Antonio de Castilla. - 1766
Traducido por el P.P. María
no Antía O.P.

Gabriel Molina
(Sucesores) Número 57

941 Cardaberaz (Agustín). Senar
emazte Santuac. Nacazari ezcondu,
ta beste guciachurrean ceruco bicit-
za eguitece izpillu eder biciac: S. Isi-
dro Achurlari, Iruñean, 1766, en 8.º,
pergamino, 4 hojas, 141 págs. 100-

VINSON (37a)

Cita dos poemas que no están
en este compilar.
En su libro: "Estadística de la
literatura vasca"

VAEMEDIANOCO MARQUESA
Andre, Doña Maria Michaela de Idia-
quez, Xavier, da Loyolari.

Marquesa Andre guciz Ilustrea.

Mirarizco Jaincoaren Provi-
dencia ezcutatuanen Bide
ederra Bere Señoriaren piedade andi
jaquiñaren gañean, Santuen Libru-
cho onetan ondo arguiro aguert-
zen da:eta gure Eusqueraren lenen-
go icusten dan Dedicatoria, baditu-
di ceruac Bere Señoriaren escuetan
presentatzeko gorderic ceucala.

Eusquerari eman diozcadan Li-
bruuen ondoren, pobreen eguiazco
Ama maite, ta Onguillearen, edo B.
Señoriaren escuetatic, orañ Necaza-
ri prestu, ta Baserrigende onai, S.Isi-
dro Achurlari, ta bere Emazte San-
ta Mariaren Bicitzaco Ispillu argui
eder

eder batean, ceruraco Bide erraz bat
eman nai diet. Berorrec daqui, ta nic
baño lenago, ta obeto, norgandie
eta nola intencio santu au Jaio zan;
eta norc, eta noiz Jaincoaren icene-
an eguiteco au niri aguindu cidañ,

Bijoia bada ordu onean, ta Be-
rrorren itzalpe andi, ta izen glorio-
soaten faborez ceruko Ispillu au
aguer bedi. Jaunaren bendiciozco,
edo Idiaquezco bere Echearen Eg-
celenciac ondo aguiriac ta jaquiñac
dira. Baña Espanaco Andien Egce-
lencia guztien artean, B. Señoriaren
pareric bestec ote duen, nic ezta-
quit: bada pribilegio señalatu pare
gabe altuenaz, Jaincoac S. Ignacio,
ta S. Xavier Eche gloriosoac Bere
Idiaquezco Echean lartu ditu, ta
iruretatic bat Berorren egunetan e-
guin

guin du? Cerutarren ondakoa dicha
ta fabore au bere Echean norc be-
tec icusi du?

Bere Señoriaren Noblecia, ta ce-
ruco beste doaien gañean ecer es-
ten ni asitzea, ta ecin acabatu, ta gu-
cia utzitzea, orobat izango litzaque.
Obeda ni isilic guelditzea, ta S. Isi-
drori, ta Sta Mariari, edo gucien Jau-
nari egunoro ascotan eguin oi de-
dan bezala, biotzetic erregutzea, be-
re amorio santu, ta ceruko beste fa-
boreaz Berori, ta bere Eche, edo Fa-
milia chitez Ilustrea orañ da betico-
bete dezala. Loyolako Eche Santu-
an: Marzoaren 19. garrenean 1766
urtean.

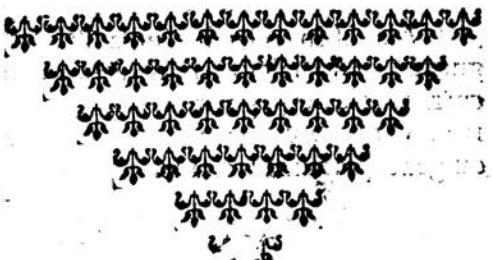
Marquesa Andrea Jesu Cristogar
Bere serbitari, ta Capillau
Agustin de Cardaberaz.

IDOROGARRIA , EDO INDICEA	
L Enengo §. Santuen Berri onac.	2
Bigarren §. Santu edo Predesti- natuen Eralda.	8
Irugarren §. S. Isidro Achurlariaren Bicitza.	14
Laugarren §. S. Isidroren Pobreza, ta Umildadea.	19
Bostgarren §. S. Isidroren , da San- ta Mariaren Ezcontza.	23
Seigarren §. S. Isidroren Piedadea, ta Devocioa.	27
Zazpigarren §. Santuaren guciaqui- co Piedadea.	35
Zortzigarren §. Egazti , ta Chingur- riaquico S. Isidroren Piedadea.	41
Bederatzigarren §. S. Isidroren Pa- ciencia.	47
Amargarren §. Santuaren contraco deabruaren al eguiñaz.	55
Amaicagarren §. S. Isidroren Eriot- za preciosoa.	60
Amabigarren §. S. Isidroren Traſ- lacioco Marabillac.	66
Amairugarren §. S. Isidroren Mila- groac.	70
Amalaugарren §. S. Isidroren Cofra- dia , ta faboreac.	76
Ama-	

Atnabostgarren §. S. Isidroren Gor-	
putz lantu osoa.	81
Amaleigarren §. S. Isidroren onra	
Jaincoac gordea.	85
Amazazpigarren §. S. Isidroren bes-	
te faboreac.	93

SANTA MARIAREN BICITZA.

L Enengo §. Sta Mariaren jaiotza,	99
Bigarren §. Sta Mariaren Ezcontza,	
bigarren Estadua:	105
Irugarren §. Sta Mariaren itugarren	
Estadua.	115
Laugarren §. Sta Mariaren laugar-	
ren Estadua.	124
Bostgarren §. S. Illanen Berri onac.	133

Eguiaren adisquideai , guezur , edo
falten erremedioa.

PAg. 22. pobreen , da aberatzen.

P. 31. de elazu : da.

P. 43. eracusten guciaz - ta esan cien.

P. 45. Nic , elazu : ni nere.

P. 56. jarduteco. 57. Ermitazona.

P. 57. jaizqui , elazu : gaizqui.

P. 72. galanqui . 73. Santua.

P. 74. prestoric , elazu : puestoric.

P. 75. prestoric , elazu : puestoric.

P. 83. ez atzera.

P. 85. eraqui eriaz , elazu , eraquieriaz.

P. 91. gabae , gabaz.

P. 102. gaztetatu , elazu gaztetatic.

P. 102. bano , elazu : ero . bano utsaca.

P. 112. aseo , elazu : aseo.

P. 121. aguit , elazu aguitz.

Ala libru onetan , nola bestetan,
guezur , edo faltac erremediatzeko, ira-
curri bearda beti eguiaren argui au. Or-
ri edo oja bacoitza iracurteagatic In-
dulgencia jaquinac dirade.

SARRERA.

Nere Jaungoico, zute obra gucietan Santua. Gauza on gucia zurea da, eta deai ondo eguin gucia zugandic dator. Zuc Santuen marabillac esribitza, aguintzen didazu. Zure gloriaraco izan dedin, aguintzen didazuna, indazu. Zuc daquizu ondo, eta Zu bacarrir. Testigu ona cera, nere burnz, edo naietz eguitateco au artzen eztedala. Escribitzen na goen lecu onetan, zure lecuan guretzac dagoenak, edo aren aotic Zuc au aguindu ciñidan. Ala zure naia, edo esana eguiteco zure gracia betor. Zure escua indazu nerea ondo gobernatzeo; eta zure vorondatea onetan, da nere gauza gucietan, bear bezala, orañ da beti eguiteco. Munduaren asieratik zute obrac alí nai ditut.

LEN ENGO §a.

SANTUEN BERRI ONAC, ETA ATSEGUVIN
andioac.

I **M**Undu au ecerecetic eguiñ baño len, gure Criadorea criaturaric bateregabe, bera bacarric beregan cegoen, orañ beceñ glorioso, poderoso; jaquinsu, aberats, eder da Santua. Fedeac ala eracusten digu: iñoren, da eceren bearriç etzuen: ta beti onela da, izandu da, ta izango da beregan. Baña Jaunac berac bere poderioa eracutsi nai zuelaco, eta berac ciequien detboran, bere vorondate, edo itz bacarratz ecerecetic mundua, ta emen diran gauzac, David Santuac dion bezala, eguiñ cituen. Berac nai, ta esan: eta ceruac eta lurrak beren apañdura guztiaquin eguiñic aguertu ciran. Ala dio fedeac, eta finisten degu.

II Criaturaric señala tuenac Ainguerua, ta Guizona eguiñ cituen: Aingueruac ceruan, da Guizona lurrean. Aingueruac dira Espíritu uts, nasgabe, garbi ederrac, guciz poderoso, jaquintu, ta doaiez beteac. Guizona da Gorputz ta Anima, graciaz Jaunac bere antzera egui-

na.

ña. Aingueruac ecin contatu ala dira , eta
guztiac batetan egun cituen. *Certa fide
creendum est &c.* Fede ciertoaz sinistu bear
da , munduaren asieran Jaincoac egun
cituela Criatura Espiritualac , edo Aingue
ruac , eta gorputzezco , edo corporalac,
eta munducoac. Ala eracusten du Con
cilio Lateranense , Inocencio irugarrena
ren demboran egun izandu zanac. Au
sustraietic zuc ondo jaquiteco : eta cria
turen Berri onac aditzeco , jaquizu:

3 Aingueruac iru Gerarqui , ta be
deratzi Coruetan dirala ; Aurrenti , edo
altuenac , erdicoac , eta becoac. Bean
paratu cituen Aingueruac , Arcangel , da
Principaduac : Erdian Potestadeac , Vir
tuteac , ta Dominacioac : Goienean Tro
noac , Querubin , da Serafiñac. Baña
beren vorondate , edo soberbiaz Aingue
ruen iru parteetatic bat puntu artan ber
tan betico galdu zan. Pecatua egun , ta
infernura ciran Aingueruac , andien , edo
altuentetic omen ciran. Orduan S. Mi
guel bitoriosoa , bere Aingueruaquin,
Jaincoari bere onra gucia eman , da be
tico glorian sartu zan. Aingueruen Aguin
tari au gure Gobernari Eleiza Santan
Jaincoac señalaçu zuen : era S. Miguelec

S. Isidroren

4 eta beste Aingueruac etsai gaistoen contra gorderzen gaituzte , eta devocio andia zor diegu. Puntu artan bada Lucifer bere lagunaquin infernuetan ondatuzan.

4 Adan gure Aita , ta gucien Gurasoa bere escuz Jaunac eguin , da Paradisu eder atseguiñez betean paratu zuen, nequegabeco bear ariña an eguin , da gorde zezan : Emen Adan lotan cegoela , onen saietsetic Eva gure Ama eguin zuen. Dichazco Paraísu , arc bienzat , eta gurenzat izan bear zuen ; baña laster, edo sei orduren batrenen , dichac galdu, ta desdichac gucienzat irabaci cituzten. Ala icusten degu. Frutu gozo franco libre jateco eman , da Jaincoac batetic bacarric ez jatea aguindu cien , ceren bestela ilcociran. Deabruac gure dicha ecin icusi ric arrabiaz , ta guezarez Evarí etan cion , Jaquindezco fruta jaten bazuten , Jaincoa bezala izango cirala. Beste gabe jan zuen , da Adan bere Senarri janerazo cion. Bereala beguiac argintu , ta beren desdicha icusi zuten. Jaincoac contu artu , ta Paraísutiç bota cituen; eta pecatu orretatic munduko gaitz guciac storri izandu dira.

§ Al-

3 Alere Aingueruac beren pecatuac bertan betico galdu cituen ; baña Guizona ez : bada Jaincoaren Semea bere mitercordia guztiaz, gure senide, gu bezala Guizon egun zan; eta mundu galdua bere costuric andienean irabazi zuen: eta Aingueruac ceruan utzi cituzten sillac betetzeko, Guizonac beretu, ta Santuguille bacarra bezala, oriec Santu eguitera etorri zan. Estadu gucietan bere Justicia santificatzeko, ta bere causa justificatzeko. beti Santua egun ditu : iñorc ere, ta iñozere aitzquiriaric eztu; bada dembora, ta leku gucietan, Jaunaren antzera, Santu, edo justuac izandu dira, ta izango dira. Jaincoaren escua laburtu ezta.

6 Dotrina au fedecoa bezala da. Orañ Predestinatuen, edo ceruraco escoigituen Dotrina, Eleizac, eta Dotoreac ematen duten guisa elan bear degu. Jelu Cristoc dio, ceruan egoteco silla, jarleku edo mansio alco ditala : eta S. Pablo dio, Jaunaren doai, edo graciac era alcotan partitzen ditala. Eleiza Santan, jultuen bideac banaca dira. Cerura guciac eziijoaz batetic, ezpada bacoitza bere bi-detik. Lurretik cerurano, edo goitic be-rano-

rañoco misteriozco Escala bat Jacob Santuac iculi zuen , eta Ainguerua gora , ta bera cebiltzala : guretzat , edo gugana jachi ; ta gu gora eramateco. Escala onec malla asco ditu : orietan batzuec dijoaz gorago , besteac berago ; baña guztiac , eta bacoitza bere bidean cerura.

7 Estadu , edo bide gucietan Santu justuac beti izan dira , ta beti izango dira : eta gucietan gure Jaincoa miragarria izan da , ta izango di. Munduko Erreino , Provincia , Erru , ta familiaren justu santuac izan dira. Cristau gendeetan familia , edo eche añ desdichaduric ezta ; ceñac bereeratic batzuec , edo asco ceruan eztituen. Gure Nacazari pobre garbi , ta baseri gende onetatic asco , ta chit asco , edo gueienac , nerequico ceruetan daude , eta aurrrera ere salvatu , ta ceruco glorian sartuco dira.

8 Alcha ditzagun bada cerura beguiac ; jiso ditzagun biotzac an goratako egutian guera , orañ lutrean arrastaca bagabiltza ere. Beguiratara , ta an gure asabac , gurasoaac , senideac , aideac , quideac , adisquideac icusi , ta ezagutuko ditugu ! O cer gloriazco dicha ! Cembat aurcho gozo chiqui ! Cembat Guizon preitu,

prestu , ta Andre garbi justuac an gure beguira daude ! Guri deiez daude : guri ara igotzen laguntzeo prest daude. Jauna beti alabatzen daude ! O cer Bitarteko, ta Lagunac ! O cer Jesulsen Compañia triunfantea ! Ama Virgiña , Aingueru , ta Sartuaquin betico gloria bician ala ego-tea ! Gu orañ gueran , edo gauden guifa , aiec ere dembora batean ceuden, edo emen bici citan. Etoitrico da dembora , ta lastrar , ceñean Jaincoaren piedadeaz salvatzen baguera , gu tristeoc ere , aiec bezala izango , ta glorian betico Jauna alabatzen egongo gueran.

9 Orañ dicha andiz. ceruko justu Santuen memoria guc eguiten degu , gure ondorengoa guero gurea orrela egungo dute. Orañ Santu guciac gure odo-leco , ezagun , da lagunac Jaincoagan alabatzen ditugu : guero besteac gu orobat alabatuco gaituzte Ea bada , anima gaitean , aiec lenago emen eguin zutena , guc orañ eguitera : guero aiec orañ duten frutua , sari , edo coroa guc ere aiequin batean gozatzeco. Jaincoac asco escatzen eztigu. Berac Santuai casi guztia eman edo eguin cien : guri ere eman, edo eguingo digu. Guztiz aberatsa , ta guz.

guztiz emallea da: ta guztia eman da ere, beti aberats guelditzen da. Gure vorondate, edo naia laburtzen ezpada, arena ecin laburtuko da. Aü icusia dago.

BIGARREN §a.

SANTU EDO PREDESTINATUEN ERALDA
ederra, edo ordena ederqui nabartua.

IEtuan daudenac Auteri edo Predestinatuac izateco, besteric egun etzuten, ezpada beren vorondate ona Jaincoari osoro ematea. Cerutar guztien bidea, atea, ta ceruko atearen guiltza maisua au izandu zan. Orrezaz ondo baliatzeko, Jaunaren Jaquinde edo Provi-denciak, justu gucien, da bacoitzaren bidetako pausoak zuzendu cituen, ta bearren titutzten graciak chit ugari eman, ciezten. Ezta lurrean estadurik alkutio edo bajutie, ceñearr justiac izan eztiran, eta zure biciera, edo oficiokoak ere asko. Bère oficioa, dana dala, Jaunaren gracia, da aren amorez beteric, biorz garbi santuarequin eguiten dueaa, Jaincoaren aurrean ori da santu andia.

2 Munduaren astieratic aü gaitean.

Gu-

Bicitza.

Guizon , edo Andrea , ara : Zu Santu izateco , Jaincoac Virgiña garbien Castidade ofoa escatzen eztizu : elcontzea cillegui da , ta nai badezu libertadea dezu . Adan , da Eva ezconduac ciran , da Santuae dira : oro bat Zacarias , ta Isobel ; Joaquin da Ana . Ermura joan bearric eztezu , ta eremuetan Anacoreten guisa bicitzeric : anciñaco Josef Santua , Samuel , da Erregue David beren Echeetan ill Ciran , da Santuac dira . Santu izateco Maisu , edo Dotore andi izatea , edo Libruen gañean burua autsi , edo betuleac erre bearric eztezu : asco da Fedeco Misterioac , eta Mandamentuac ondo gorderzeco jaquitea ; S. Pablo simpleac , S. Juniperoc , ta Hermanoç bezala : orregatic ere Saatuac dira .

3 Predestinatu guztien Burua Jesu Cristo da , ta Santuen Contu dichosoa , ta Lista ederra Jaunagandic asi bear da . Munduko Egercicio , edo Oficioric altuena Cristoren Vicario izatea da , edo Erromaco Aita Santua : eta Ceruco Dignitate , Puesto , edo Silla onetan S. Pedroren ondoren Santu chit asco izan dira ? Cardenal , Obispo , ta Sacerdote Santuaç norç conta ditzaque ? Erraz ezta .

Gue.

Gero lurrean Puesto , ta Lecurie andina dutenac Emperadoreac , Errègueac , Principe , ta Aguintariac dira : oien artean S. Enrique , ta bere Coñado S. Esteban: gure S. Fernando , S. Ermenegildo , San Luis , ta beste chit asco Santuac dira. Palacioetako Oficio guztietañ iracurten nago Santuac. Campoetan , guerretan da paquean , armetan , da justician , orañicisten nago cembañ Capitan , da Soldadu andi : cembañ Aguintari , Consejero , ta Gobernari. Jaureguietakoac utzi nai ditut , ta bestetara noa.

4 Soldaduen artean S. Eustaquio , S. Sebastian , da S. Marcelo gurea bere amabi semequin , Soldadu balienteac Santuac ciran : oiec , eta beste asco onra ta puesto altuetatik cerura igo ciran. Baña goietatic beetara jachi gaitean. Cer oficio altuagoric oriec baño ; ta cer bajuagoric urengoic baño. Cale loiaç , ta ciñiac garbitzea : ero andi , desontagarri , edo comediente izatea : eralle , edo bortero billau izatea baño ? Bada Egercicio orientan ere , S. Erineo calegarbitzailea : S. Ciriac , ta S. Estratomio , borteroac ; ta S. Porfirio , ta S. Ginés Comedienteac Santuac izap ciran.

5 Ani-

5 Anima condenatzeco non peligro
gueago, Tribunáletan baño? Alere Jue-
zen, Letraduen, Escribaben, Procurado-
reen, da besteen oficio arriscatuan, Jain-
coac Santuac eguin ditu: S. Ereberto, ta
Sto. Thomàs Cancillerac, S. Geroteo, ta
S. Dionisio Senadoreac: S. Pudente, ta
S. Apolonio Confejariac: S. Anafalio,
ta S. Ferreolo, gaitzquilleen Juezac: S.
Cipriano, ta S. Ambrosio Letraduac: S.
Sergio, ta S. Ginés Escribabac: S. Ful-
gencio acienden Procuradorea: S. Apro-
niano, ta S. Basilides Alguacilac, edo
Corchereac. Medicu, ta Olaguilleen artean,
S. Cosme, ta S. Damian, da beste
alco: Sto. Thome Danchi Boticarioa.

6 S. Pabloc dio, pecatu gucien sus-
traia codicia dala: ta falerosi, tratu, ta
mercatarien irabaci nai ori, ta orren sus-
traiac biotzeten añ fartuac, edo josiac
badaude ere, Mercatarien artean Santu
andiac dira S. Fulgencio, ta S. Guido bat,
eta S. Firumencio biac; eta beste alco.
Eta peligrozco oficio orietan, da Santu-
gaien talleretic edo bidetic añ urrutti ce-
biltzmac Santu añ andiac irten baciran;
Necazari garbien eg ercicio, ta oficioetan
cer izango da? Nequea, ta bearra vir-

tu-

tateen lagun , ta adisquide oi dira : era malicia , edo gaitz guztien ecarle alperqueria beregandic aienatzen dute.

7 Ea , bada , Necazari prestuac : laſter eguzute : zuena da cerua. Animo: Santuac izan bear dezute. Jaincoac ala nai du , ta berac gracia emango du. Beguira , nola zuen nequezco biciera pobrean bezala , Santorie preciosoenac izandu ciran. Zori on eco Bearguille orien artean , Familia sagraduari , edo JESUS, MARIA , ta JOSERI beguira ondo. Santu guztien artean dichosoena , San JOSEF gloriosoa Necazaria izandu zan : Jaincoaren Semeari , ta Amari bere escuaz lana eguin bicitzeco janaria , ta bear zutena irabazi zuen ! O dichazco nequea! O cer bearraren saria , ta gloria bicia duen orañ !

8 Ama Virgiña jostun eder bearquia izanzan , da bere escu preciosoaquin Tunicacho inconsutil , edo pulcagabea bere Semechoari eguin , ta ill arteraño-co janci cion. JESUS divino gucien Santuguilla , ta bere escuz mundua fabricatu zuen Maisua , Necazariaz lotsatu etzan : Gurutze Santuarequin antzic , edo simpatiaric gueiena zuen egercicioan Ai-

ta S. Joseri laguntzen , berac , bestec ez bezala , bearra eguiten zuen. Apostolo Santuac Necazariac , eta Arranzaleac ciran : S. Pedro , munduko Erreino guztien , ta Ceruco Guilzari , Jabe , ta Jauña , ala zan. S. Pablo bere escuetaco bearras bici zalaco gloriatzen da. Goacen orañ zuen bacoizaren oficio jaquiñetako Santuetara.

9. S. Jacobo Zurguin , edo Arotza zan : S. Proculo Arguña : S. Sinforiano Escultorea : S. Pablo Elatico Tornularia: S. Floro Cerratzallea : S. Eligio Urreguillea : S. Andronico Cillaiguillea. S. Dunstano Errementaria : S. Homobono Dendaria : S. Crispin Zapataria. S. Onufrio Eulea : S. Goalfundo Oquiña : S. Joan de Dios Libruguillea. S. Mauricio Ortezanoa : S. Paulino Jardineroa. S. Leonardo Artzaia : S. Aldenio Unaia : S. Arnaldo Mariñela : S. Putenio Arranzalea : S. Ricardo Gurdiguillea : S. Adriano Correoa : S. Guillermo Etrotaria : S. Alejandro Icazquínia : S. Géminiarlo Tabernaria. S. Quirico Cocinaria . San Enrique Epallea. Orien , da beste ofrolako oficioetako Santa andien artean , ateo Erronak Caballero , ta Jaun chis aberatsas , berrez,

rez , aci , ta Santu Bearguilleac eguin ciran.

10 Orra consueloa franeo. Andreen artean Santa jaistun , da gorulariac , ta bes-te Bearguille asco orobat izandu ciran: eta orra zuc arguiro icusi , len esan de-guna : Ceruco Elscal a malletan , Santuac, bacoitza bere oficioan , nola cerura igo-teen diran Lurreco neque , ta beargaigu-cietan , añ baju , edo loiric ezta , ceña fede onaz , ta biotz garbiaz eguiten bada Santuac ematen ezrituen. Orañ ere San-tugai , edo justu santu asco dira mundu gaisto onetan : eta bicimodu gucietan, Jaincoac bere Adisquide maite asco , be-ra tervitceco dauzca lurrean , guero beti bera alabatzeco ceruan. Zu , ta ni glo-ria artaraco orañ ondo bici gaitean. Amen.

IRUGARREN §a.

s. ISIDRO ACHURLARIAREN BICITZA , TA
Virtuteas.

J Atxaaren milla eca sei eun , da oguei ta bigarren Urtean , Marzoaren amabigarren egunean , Erroniac Erroma dantezquero , ta munduac Eleiza Santia icusi duen gloriatic andienetatic bat icusi zuen.

Gu-

Gure Espaniac paregabeco , ta onra chit andico gauza asco icusi ditu; baña guchi, beatbada , gloria , ta atseguiun andiagocoric egun ori baño. Gregorio Amabolgarrena , Errromaco Aita Santu urte bi, ta bost illa betean izan zan ; baña Aita Santu guchic , onec bezalaco dicharic e-gun batean icusi zuen. Cer consuelo , ta alegría gozoagoric arenzat , eta guretzat, bost Santu guztic miragarriac , ta orientatic lau Espaniolac , solemnidade , ta gloriaric andienean , ta egun batean canonizatzea baño ? Cer ceruco devocio , ta atseguiñarequin bost Santuen onran eguin zan Oracio berri ederra , lenengo Jaincoaren alabantzan Aita Santuac cantatuco zuen ?

2 Marabilazco Santu oitec ciran San Isidro Achurlaria , Aita S. Ignacio , San Francisco Xabier , Ama Sta. Terefa , ta S. Felipe Neri : au Oratorioco Fundadore gloriosoa : Jesus en Biotzeco Elpoia maite Virgiñen artean , Carmengo Lore eder , Andre gucien joiaric preciatuena, Sta. Teresa , bere Religioaren Fundadora : A. S. Ignacio gure Jesuaren Compañiac Fundadorea : Mundu berrico , edo Indietako Apostolo Xavier milagrosoa tra

S. Isidro Achurlaria , Madrid coroatuaren Gloriaric andiena. Jaincoaren Jaquinde altu ta ezcutatuena onean ondo aguertzen da ; bada Erregueric andienaren , edo Mundu bietako Jaberic aberatzaren Cortean, Isidro Achurlari pobre umilla , Erregueen Patroi poderoso , ta Amparo segurua Jaincoac paratu du , oriec beren Coroa , ta Magestade guztia Isidroren oñetan devocioric unmillenarequin Jaincoari emateco , ta Santa Santu precioso onen bitartez , elcatzen duten gucia , oi dan bezala ., alcanzatzeko. Mirarizko Santu onen Bicitza asi dezagun.

Aita Daniel Papebroquiso gureac Amberesco bere Lagun guciz jaquinsuaquin, estudio , ta neque gogorraquin Eleiza Santaren eguitecoric andiena , edo Santu gucien Bicitzac eguiaz , edo aldañ arguiroena ematen dituzte. Jaincoaren gloriaco , ta Santuen onra andieneco obra da au. Aita Daniel onec , S. Isidro Confessore guztiz gloriosoaren, Bicitza atera zuen : eta onec dacar , edo ematen dit , nic gure Eusqueran oñi emateco bear dan argui guztia. Canonizacioco Procesfoetatic Joan Diaconac , A. Jaime Bleda , Religioso Dominico , piedade , ta contu andico Autorectatic , Antuerpiako gure Padrecac artu zuten , da nic orietatic.

4 Consueloa da , Santuen Gurafoac, jaiotza, non, da noiz, orien aciera, ta beste orrelacoac ondo jaquitea. Baña gute ala bearrez gauza orien arrastorriç ere garbiro ecm atera degu. Seieun urterra dijoa, Joan Diaconoac San Isidoren Bicitza atera zuela, baña noiz cierto eztaquigu. A. Papebroquio contu segurua ateratzen du , Santua alcoz'lenago ill zala. Madriden jaio, ta bici izan zala Santua , gauza jaquiña da. Zorioneço onen Gurafoac norzitec ciran eztaquigu. Iñondic ere , Jaincozco Aita , ta Ama cituen ; bada Arbolak onac bezala , ala-ko Isidroren frutu elcogitu precioloa cerurako eman , da piedade gucion acizuten.

5 San Andresko Parroquian bateatuzan , da lenengo graciarequin Isidroren Icena Bateoan eman cioten. Doai beardiña , edo doaietan berdiña Isidroc esan naidu , eta aurrali ederqui ceterquion: bada gracia, doai, ta virtuteetan. Jau-nac berac , ta bere gustora chit berdin, edo igoala eguin zuen. Santuaren mitaritzko Bicitza lucetic erraz , ta claru icus-ten da , nola , ta ceñ contu andiaz onen Guraso piadosoac beren Seme, edo doa-

B fezco

iezco Isidro ceruraco Santugaiari bezala, beguiratu cioten, Jaincoaren bildurezco Gursooac umeen dicharic andiena dira : gueienean Aita , ta Ama nolacoac, Seme ta Alabac alacoac. Cristau aciera ona , ondasunic , aciendaric edo doteric onena da.S.Isidroc, Guraso pobreen Semea bazan ere , egua au ondo eracutsi zuen.

6 Santu gai andia chiquitatic Isidro izan zan , ta orren señale ederrac bereala eman cituen : inclinacio chit onetacoa, chit egoquia , chit umilla zan : guztien-zat maitagarria , ta ala guztiac maite zutena , Joan Diaconoac dioa bezala. Jaincoac beretzat autensia , edo escogitura ceucan , ta bera bacarric obeto serbitzeco , ta amatzeco , aren vorondatea gucion eguitea beti billatzen zuen. Infernatic bezala , lagun gaistoetatic igues oi cebillen : oriequin ez artu , ta ez eman- nic : joco , trabesura , ta bulletan baño, bere bacarrean Jaincoarequin obeto arquitzen zan : era nola virtute guztietara-co jaioa bezala ceruac Isidro prestatu zuen: onec bere biotz garbi , manso , paquet-sua , Jaunaren argui , ta deiac amore onez artzeco , beti prest ceucan.

7 Bere anima santa peligro gucieta-tic

tic libratzeco , sagradu segurura bereala biurtu zan , ta Eleizaraco bidea içası zuen. Gaztetatic bere inclinacio , ta devocio gucia Eleizan , bere ceru , edo toquian bezala , Jaincoa arquitzeco billatzen zuen. Eleizan beti , edo al . zuen gucion bere Jaun , da Jabe bacarra biotz guztitic adoratzzen zuen, eta orretan gau , ta egun, edo beti egon naizunquean : eta nola Isidro Jaincoari añ osoro emana cegoen: onec Oracioan , Dotrina , ta Sermoietañ bere itz divinoa enzuteco , gogo , devocio , ta naiera gozo , ta egunoro bicia goa ematen cion. Gure Fede , Religio co Misterio altu , ta Escritura sagraduco argui andiac Eleizan , artu eta justicia,edo fantidadearen eguiazco gose , egarri antiagoa artzen zuen : eta Libruetan baño ere Dotrina altuago , ta errazago bear zuen gucia icasten zuen. Espiritu Santuac Eleizan Isidroren espiritua bere lecio , ta doai guciaz betetzen zuen , bera ezagutu , ta amatzeco.

LAUGARREN §a.

S. ISIDROREN POBREZA , TA UMILDADEA.

I Uraso pobreen umea bezala,
G Santua pobrea zan ; baña chit
 Bz ondo

ondo acia , ta ondasun guztien Jabe emaileac beretzat señalatua. Guizon gazte zala , ta ecertacoa , bere ceruco arguien artean icusi , ta ezagutu zuen , bere negue , ta bearraquin bicia atera bear zuela. Orretaraco saiatu beat zuen : eta Adan gucien Gurasoac , Jaincoaren aotic aditu zuen sentencia : ZURE ARPEGUILICO ICERDIAZ OGUISA JANGO DEZU ; Isidro beretzat artu zuen ; eta oficio , edo beargai guztien , ta concienciako peligroen artean seguruago jocatzeo , nequezcoena , baña garbiela beretzat elcogitu zuen , eta Jaunaren graciarequin Achurlari nai izan zuen.

2 Au da munduac bere asieratic aurteneco icasí , ta icusi zuen oficioa. Adan Santua Achurlari Jaincoac egun zuen. Achurlarien anciñatasun , da dignidadea , Guizonaquin batean munduan izan zan. Noblecia guztiaren luftrai , asiera , ta burua gure Aita Adan izandu da. Aren Semme Santuac , Abél , Set , Noe , Sen , Abraan , Ifac , Jacob , ta beste Guizon prestu Santuenac , eta Israelgo gende elcogitu guciac , Erreguea Jaincoari elcatu arterano , Achurlariac izandu ciran. Erronaren Fundadore Romulo , ta Remo Achur-

Achurlariac; Fabioac, Lentuloac, Dio-
eleciano, ta Magismiano Emperadoreac,
ta anciñaco beste Erregue, ta Aguinta-
ri aseo Achurlariac: Erromaco Aita San-
tu Silvestre, Silverio, Adriano, ta beste
alco Achurlarien Semeac izandu ciran.

3 Orra ceñ onra andico gauza dan
Achurlari, izatea. Onra pobre, baña le?
nengo; ta garbien au Isidroç bera bici-
moduraco artu zuen. Bearraç, eta po-
bre izatea justu izateeo alco laguntzen
du: bada deabruen lazo ascotatic, ta mun-
duco peligro ero; ta banidade itsuasco-
tatic anima libratzen du: eta virtute gü-
cien eguiazco Maisu divinoaren antzera,
batezere umildadean berari jarraitzeo,
alco balio du. S. Iñidrogan au guertatu,
chit claru icusi zan: chitez umilla zan,
eta umildade qnec fedeaz aren biotzean
guciz harrena ondeñu zuen, da lustrai
guciz lendoaq ezarri cituen: emendic vir-
tute güziaquin Santidaderic altuenera, ta
ceruca gloriara añ seguru, ta ederqui
igozan.

4 Bers biotz umillean, Jaincoaren
doai, edo arguiclaruaz espirituco pobre-
za, joia guciz preciosoa zala ezagutu, ta
obeto estimatu zuen. Baçeçu zan, Jesus

Erre-

Erregue ondasun guztien Jabeac Pobreza espiritual au jaio zanetic betico bere lagun mairea izandu zuela : eta S. Pabloc eracusten diguna : „ Cer jan , da cer jan , ci degula , contentu izan gaiteala : „ eta S. Agustinec diona : „ Guchiren bear „ izatea obe da, ascoren jabe izatea ba- „ ño. Bere icerdiaquin Jaincoac ematen cionarequin Isidro beti contentu zan. Jau- nac obeto daqui : eta arc ematen dizu- naz zu contentu ezpacera , zuc naien de- zuna iduqui ta ere , beñere contentu izango erzera. Pobreac aberats , ta aber- ratsac aberatsago izan nañ oi du : ta gue- jenean pobreen , aberatzen , da zure gaitz guicia , S. Pabloc dionez , eragabeco de- seo orietan dago : zure anima oiec beti tormentuan daucate. S. Isidro pobrearen egemplo , ta ispillu bician beguira zaitez ondo , ta arguiro icusi ezazu bere bear- rean ondo luzaro bicitzeo , cer faltatu citzaion leculan lurian ? Zure guilaco de- seoen tormenturic aren biotzac ez oi zuen : ari jarrai zaiozu , eta Jaincoac nai duen artean , contentu , ta obeto aren guila bicico cera zu.

Santua gauza guchitan munduaren bear izan zan , ta orregatic munduko abe-

aberats , ta andi naiac baño dichosoago zan. Jan edanean chit beguiratua , ta urrijalea zan : eta pobreza umill , ta mirarizco abstinencia onequin , lurreco grīña gaistoen artetic , aren biotza laster arīn cerura igo zan. Gucioi eracutsi cigun , animaco arazo , edo deseо oriec quendu ezquiero , ceruco libertade osoan , virtute gucietan chit erraz aurreratzen dala. Eleizaço Maisuac Escritura Sagradutic eracusten dutena au da : ta ceruco argui , ta lecio aquin Isidroc ori chit ederqui icasí , ta gorde zuen : eta zu , Achurlari , edo Necazaria ; zure obretan ori eguita , Santuaç najen du : aren pobreza umill oneitan , da confianza osoan , Jaincoac egūin cituen maravilla andiac , zure consuelorako guero esfango ditugu.

BOSTGARREN §a.

S. ISIDROREN , DA SANTA MARIAREN
Ezcontza.

I E San degun aciera santuan San Isidro aurreratu , ta Achurlari egūin zan. Bere bearrean sainzeco , Madridco Errian , Iban , edo Joan de Bargas

Bargas ceritzan Jaun baten Baserri, edo Quinta bat bere lorio, ta lurraquin, bere contura, urtean onembestean artu zuen: eta ordutik Isidroren fabore ceruko mirlari andjac icasiciran. Isidro Guizon gaste, bear guille egoqui ta contentuzcoa zan; baña bacarta, ta bere bacarrean neque andia zuen: da Jaincoac Adan gure Aitari Eva bezala, Isidori lagun, edo Emazte Santa bearzan bezalacoa, bere elcutic emaj cion. Au Santa Maria izandu zan, eñaren Bicitza laburcho bat guero emango degun. Bearra Isidroc oberto egun zezan, Echeco beargaietan Santa cegoela, diotenez, Nagusiac ceruko Ezcontza au nai, ta eguin zuen.

2 Santa Maria serbitzen cegoena, ta bear bada Nagusi orren Echean: eta no la prenda chit escogituac, bere edertasun faniatuan, da are gueiago bere santidean círgen, Isidro estimatzen zuten lagunac, Santa arenzat nai zuten. Jaincoaren vorondarela ala zalaco, biac Santuac bezala ezcontzeo, confesatu, ta comulgatu círan: eta fede, ta devocio guciaz Matrimonioco Sacramentua, Eleizac againtzen duen bezala, artu zuten. Madriden desposatu, edo ezcondu círana,

gauza

gauza ciertoa da. Eztaiac garbiro eguin, ta Isidro, ta Sta Maria Nagusiaren Baserrri, edo Caramanchela joan ciran. Beren trelnac eraman, da beren pobrezan Echea garbiro maneatu zuten: onen kontua Santac, eta aciendari cobru ematea S. Isidroc artu zuten.

3 Pobreac baciran ere, aberats asco baño contemptuago, ta obequi ta chit armonia ederreac bici ciran: zutenetik aberats alcoc baño pobreai limosna guejago eguiten cien. Nola Ama Virgiñaren devocio añ andia beren biotzetan zuten, conciertoa biac eguin zuten, asteoro egun bat, zapatu, edo Larumbata artu zuten, Ama Santissimaren icenean pobreai beren eltze edo lapicoa eguiteco. Biac santuac ciran, da cerutarren guisa, paquezco biciera, edo cerucoa lurrean eguiten zuten. Jaincoac nai duen bezala batac bestea estimatzen, ta amatzen zuten. Orretaco demboraren buruan bendiciozko frutu, edo Seme bat Jaunac eman cien, eta Joan, Nagusiaren errespetoz lemeari Joan icena eman cioten: kontu, ta amoriozko devocio andiaz beren ori aci zuten: eta onequin guertatu zan Guraso santuac eguin zuten milagro andi au.

Mu-

4 Mutilcho inocentea , ala bearrez, ta ustegabe pozuan erori , ta ito zan. Amac ura icusi zuenean , bere entraña pia-dolo , ta biorzeco penaz beteric negarra-ri eman cion. Isidro orduan campotic ceterren : semea ito zalako arren negarrac aditu , ta nola añ amorosoa zan , chit aguitz lastimatu zan , da esan cion : Ea fede osoaz belaunicatu , ta Jaunari esca diozagun , gure semea biciriç digula. San-tuac orácioan ceudela, orra non , putzco ura mirari andiaz , ta góraño aciaz igo-tzen icusi zuten : ur gañean seme ori bi-ciriç artu , ta milagro , edo favore andi onegatic biac Jaincoari milla biotzeco es-quer eman ciozcaten.

5 Onetan , da esango diran Milagro- etan Isidroren fede bici , ta Jaincoagan ceucan guztizco confianza ondo icustē da: beraren Adisquide maiteac bezala , esca-tzen zuen gucia , alcanzirzen zuen: El- piritu Santuac gobernaturic , ondo cie- quién nori , ta nola escatii : Isidroren a-nima garbiac gau ta egun Jaunaren Le-gue lantua gogotic gorde nai zuen: be-re estadu pobream egunoro obeto bicitzeco , bearren cituen argui ta graciac escat-zen ciozcan , eta Jaunaren ontasunac beti la-

laguntzen cion. Bere echecho lanac eta cam-poetaco bearrac Sta. Mariarequin batean ederqui errepártitu , eta biac ceruco Aingeruen bicitza lurrean eguiten zuten. Orañ obeto ori icusiko dezu.

SEIGARREN §a.

SAN ISIDROREN PIEDADE

I ta Devocion.

Piedadea dio San Ambrosioac , Virtute gucien cimendu, edo asiera dala: eta Devocioa , Santuac berac dio , Virtuteen Ama dala. Ama onen bular gozoan Isidro aci zan guciz piadoso , ta devotoa. Onetaraco jaioa bezala chiquitajc leñalatu zan; eta guizon eguin , da bere piedadean bentaja andiaquin beti aurreratu zan. Onen biotzeco piedade zabala , ala bere Criadorea requico,nola Criatura guztiaquico , guizon , da choriaquico ere banzan. Jaincoa serbitzeco , ta guztiai al zuen ona equiteco Santua mundura etorri zan. ¿ Necazarien artean nor Isidro bezeñ pia-dotoric? Nor Isidro bezeñ devotoric? Jain-coarequico piedadean aren biotza, ceruco incensu gozobatean guila beti urturzen cegoen.

2 Bere Egercioetako orduac gazette-tatic

tafic chit egoquiro artu , ta cumplitu ci-
tuen. Lenengo egunoro chit goiz jaiqui,
ta uda , ta negu , aren lendabicico arre-
ta , ta pausoac ciran , bide lucea bazan ere,
Madridco Eleizac ibiltzea , ta Meza San-
tuac ceruco fede bici , ta devocioric an-
dienaz enzutea. Bere Temploan bezala,
Jauna an adoratzen zuen : bere biotza
osoro eman da , bere suavidade , ta amo-
rez Isidro guztia deseguiten zan. Jesu-
Cristoren Pasioco Misterio , ta amorez-
co , ta dolorezco Pauso guciak nola Me-
za Santuan biciro berrirotzen ditan , on-
dogabeco ichaso oneran Isidroren anima
sartzen, eta amoriozco ituri bat eguiñic,
bere Jaunaren negarrezco doaiarequin za-
na irtutzen zan : eta au zan aren devo-
cioric andiena , eta guero Ama Virgiñá-
ren amorioa.

3 Necazari prestua , emen aterezazu
contua , cer neque , edo penitencia go-
gorra zin Isidro goizoro , uda , ta ne-
gu , otz , ta ta bero , ta ecach andia-
quin , orrela Eleizetara joatea , ta an lu-
zaro Jaunaren Miserioetan egon , da
guero bearrrera joatea. Baña Isidro dichi-
soaren espirituco balentia orrembat baño
balienteagoa zan : eta Jaincoaren , da be-

re Aina Santissimaren amorioa divinoac arishibiltceco egoac, ta Eleizan echizatric lizaro egoteco indarrae ematen ciozcan. Ala zuri ere emango dizquitzu Jaincoac. Atochaco Ama Virgiñaren, orduan ere bai, ta orañ are guteago devocio andico Santuarioa aren lenengo oracio lucea zan : andic Eleiza asco, ta Almudenaico, orañ Madridco Ama Virgiñaren Eleiza Nagusiena, ta azquenic S. Andresco bere Parroquia artuac cituen.

4 Gucietan lizaro, ta ceruco Santubat bezala Mezac enzuten, da oracioa eguiten beregan farty, ta solegu devocioan egon oi zan. Ama Virgiñaren amorez, Jesuñen penetan bezala Isidroren biotzánegarrez urtutzen zan. Autoreac diotenez egunaren gueiena, edo gucia, bearrean ere, onetan gastatzen zuen ; baña Eleizan chit lizaro, ta solegu suabean dembora igarotzen citzaion. Ori ascoc ictusia, ta jaquiña zan. Arrobaturic, cordegabe ałcotan bere Jabearen biotz maitean fartyarquitzen zan : eta ori milagro ezta, Santuac cituen ceruco erregaloaquin.

5 Devocio guztien Eguzquia Meza-

co Sacrificio divinoa da. Eleiza Santaren

Eger-

Égercicioen artean , izarren artean Eguzquia bezala , da Meza. Onec beste izár, edo devocioai, oieç duten arguitasun ederra ematen die. Efan al baño gueiago , diote Autoreac , Isidro Mezaco Sacrificioan Jaunac señalatu zuen. Diote , ceruco argui ta devocioac beregandic atera oi zuela : eta Aldareco Sacerdote bacoitzaren biotz , edo espirituan Isidro zan gucia fartzten zala ? Onec Meža Santuan izan cituen favore divinoac norc efan ditzaque ? Gueienac Santuaren biotz humillac ondo gorde cituen ! Ah Necazari pobrea ! Zuc ala zure Jaincoa goicetic billatzen bacendu ; ta arç bezala fede bici , ta intencio garbia , lurreco gaucetatic librea bacendu , seguru nago , Mezatan zure eíspirituac , arenac bezala , ceruco erre-galo andiac artuco lituqueala !

6 Ama Virgiñaren , Aiñguera , ta Santuen beste errezo , ta devocioeran Isidro berbera beti , edo beti bat zan. Guicia ceritzan guchi ; eta orregatic luzaro oi cegoen , ta gueiago egon naizuquean. Ceruco egarri biciaz bici zan. Arc alaco cerutarren eztizco consueloac artzen cituen : oriec Mezatan gueiago ciran. An Aingueruac alde guctic Aldarean daude,

cta

eta Isidroc icusten cituen. Beguizco orden testigu ona de S. Crisostomo : onec Estola , edo soñeco guztiz eder argúia-quin icusten cituen : eta zuri , Meza en-zutzen zaudeneco eguiua au Santuac esaten dizu , devocio andiarequin egon zaitean. Ori bera Sto. Tomas Aingeruac icusten zuen , gure S. Isidro erregalatuac bezala.

7 Nola Isidro bere anima garbian Aingueruen lagun , da adisquide añ mai-tea zan , oriec Mezatan ala icusi , ta arien erreverencia , ta devocioa icasí , ta artu zuen : eta bere lurrac apañtzen Aingueruac , icusi ciran bezala , lagunizen bacioten ? Meza divinoan cembat , eta nola berac icusico cituen ? Beñ batean bere beargaian berandutu , ta Mezaric enzungabeco pena andiaz güeratu zan; baña orregatic ere S. Andresen bere Par-roquiara joan zan. Eleizaco ateac ichiac ceuden , ta atondoan belaunicatu , ta chit devocio andian jarri ta cegoen. Orduan ceruac erdiz erdi zabaldú , ta Isidroc icusi zuen , nola Aingueruen Jaunac Magestade guciarequin Meza chit soleinne bat ceruco glorian , Santuac enzuteco celebratu zuen. Amorez urturic beregan biurtu zan ! O çer aren animaco consue-lo divinoa !

Elei-

8 Eleizefan Aingueruaquin batean arrobaturic egoten zan ; ta orien Lagun eguin , da Mezatan , Jauna adoratzen , da amatzen zuen. Adisquide batec Eleiza atarian belaunico ta chit devocio andian Santua iculi , ta galduetu cion : Isidro , cer eguiten dezu or ? Onec bere biotz sinceró , edo garbiarequin eranzun cion : Ceruco Meza enzuten nago. Jaincoaren gauzetaraco , eta batezere Meza santuraco , bere buru arguitua , Jaunac arguiago eguiten cion : ta esan diran Aingueruen egemplo , ta lecioaquin , guciá animaco fede , ta amorio umilla icasí ta beti biotzean jofiric ceucan. Jaincoaren revelacio , edo argui andi batec onetan asco lagundu cion. Beñ Meza enzuten cegoela , Jaunac eracutsi , ta icasí zuen , cembat aren ofensa Eleizetan , da Meza demboran eguiten ciran : eta demonio bat icusi zuen , Libru , edo permaguiobati tiraca biciro ari zala , an gaizqui ceuden den pecatuac escribitceco ; fede ta devocio gabe ceudenai burla , ta iseca eguiten ciela . Argui triste onetan Isidro devotoac chit asco icasí , ta damu , ta pena andia artu zuen Jaunaren ofensaz , ta animen calteaz.

Eta

9 Eta zuc Cristau fede gabea , Eleizan da Mezatan devocio gabe , modu gailtoan egoten cerana , lecio , ta calte onetan icusi ezazu , aurrera nola Aingeruen artean zaudena bezala , belaunico , ta gueldi , soseguz , ta devocio issil batean Mezatan egon bear dezun. Dotoze ascoc diote , Concilio Santu bitan aguindu zala , Mezatan Oracio bocalic ez eguitea baizen mentala , edo biotzecoa. Andre ascorentzat lecio ondo bearra , isilic egoteco , ta aldean daudenac ez divertitzeko. S. Isidro aña egon oizan Meza divinoa enzuten , ta beste bere devociotan confesatu , ta comulgatzen zan ? Baña nola prestaturic ? Bere anima an garbia iduric , cer aren orduco erretiroa ! Cer damu , ta biotzeco negarrac ! Cer bicerri berri santu baten proposituac ! Cer bere Jaincoa maitea biotzean ondo artzeo prestaldia ! Comulgatu , ta cer aren esquer andi , ta gracia luceac ! Cer eriegalo , argui , ta indarrac ! Au baño gueiago zan Isidro , baña erraz ezta esatea gucia.

10 Oficio Divinoetara , ta Jaietaco Dotrina , ta Sermoietara , beti joaten zan,

da aficio andia zuen , ta orientan ceruco argui andiac artzen cituen : da Isidroren anima Espiritu Santuaren doaiez ugari bete , ta beti irteten zan. Ceruco doai señalatu oien gañean , Jaincozco Jaquintasun paregabea , Mezaren , Eleizaco Oracio publicoen , Ledanien , Pater noster , Ave Maria , ta Legue Santuko beste gauzen gañean Isidroc beti izan zuen , ta bere obretan beti ondo eracusi zuen. Jaincoaren gauza guciataraco miraritzco inclinacioa zuen , ta biotzean ceucana aora ceterquion , Evangelioac dion bezala. Munduko joanetorri , elamesa , ta berriquetac utzi , ta Jaincoarequin , edo aren gauzen gañean beti , ta chit , egoquiro , ta ederqui itz eguiten zuen. Ojala , Necazarria , zuc ori eguiten bacendu : minganiezco pecatu guchiago , cer confesatu izango cenduque. Isidroren itzac , obrac , confesio , comunio , Mezac Jauna alabatzeco , edo gueide , ta gucial on eguiteco ciran.

Ori nola.

ZAZ.

ZAZPIGARREN §a.

*SAN ISIDROREN GUCIAQUICO
Piedadea.*

1 Jaincoarequico Piedadea icusi degu.
Isidro chit contuan cegoen gure
Legue santuguztia bi Mandamentutan far-
tzen zala : Jaincoa gaiza gucien gañean
amatzean, eta argatic bacoitzac bere Guei-
dea (ori da Progimoa) bere burua be-
zala. Obretan bere biotzeco amorioa be-
ti eracusi zuen, ta Jaincoagatic al zuen
on gucia progimoai beti eguin cien. Isi-
dro barez chit onzale, ta onguillea zan,
eta guztiai ori eguiten bici nai zuquean.
Piedade, ta caridade onetan obra mila-
groso chit provechuzco, ta asco eguin
cituen, ta egemplo guciz ederrac eman
cituen. Bere Emazte, Nagusi, ta beste
lagunaquin eguin cituen Marabillac, eta
obra onac contatu bear ditugu.

2 Pobrechoai, esan dan bezala, Ama
Virgiñaren icenean Senar Emazteac, be-
rac pobreac baciran ere aparteco Elze,
edo Lapicoa eguin, ta contu, ta pieda-
de guciaz ematen cien. Otrella Sta. Ma-

Ca

riac

riac egun batean etorri ciran pobreal ja-
ten eman cien. Gueroago pobre bat pe-
regrinoaren guisa etorri zan : eta Jésus
ona , edo aren Ainguerha omen zan, da-
Isidori limosna escatu cion. Onec , eman
ciozala Santari elan , da eranzun cion:
guztia eman zuela , ta lapicoa utsa gue-
ratu zala. Santuac orduan : Andrea arren
limosna eguiozu. Jaincoac naico eztu, po-
brecho au gugandic goseac joatea. San-
taicultera , ta etacusteco joan , da mila-
gro claruaz elzea beteric arquitu zuen:
eta amore onaz pobreali ondo eman , da
aren ondoren etorri ciran beste alscori ere
eman cieten.

3 Milagto onetan bezala , bere Se-
mea ito , ta Maria negarrez icusi zue-
nean , ta bien oracioac piztu zuenean , on-
do icusten da , cer piedadezco entrañaç.
S. Isidro cituen , eta nolaco confianza
bicia Jaincoagan ceucan. Zuc Necazari
prestua , prestuago izateco , emen icasí
beat dezu , pobreal al dezun on gucia,
eta Misericordiaco Echeari limosnazco mi-
lagroac egunoro eguiten laguntzea : eta
juslauen oracioac cembat balio duen. Ce-
ruco atearen guiltza limosna , ta oracioa
da. Orrequin idiqui , ta S. Isidro ango
onda;

ondasunen jabe zan, da ascoci on, edo limosna eguitoco, andic eracarten zuen. Zuc ere biotz garbi, ta confianza ofozaz oracioa eguiuzu, ta Jaincoari deitu, ta adituco zaitu: zuretzat, eta limosna eguitoco ere bear dezuña, emango dizu.

4 Job santuac cion: Amaren sabletic misericordia arequin jaio, ta arequin aci zala, Tobias santuac bere Semeari conseju eman cion: Ene Semer, asco badezu, limosna alfo eguiuzu: eta guchi badezu, orretatic al dezuna emazu. Piedadezco doctrina divino aü Isidroren botezean ceñ aguitz jofia cegoen aren betico obra santuetan ondo icusten da. Mundu guztiari on eguitoco, dirudi, Jaincoac onara bialdu zuela: eta mundutic cerura igo ezquiero, aren Piedadezco entrañac badirudi zabalago eguin dirala, ta Santuaren Misericordia limosnetan, ez guchitu, baicen gueitu dala ecin guciago ala, bere milagro andi aiscotau icusi dan bezala. Zuc ere fede bici, ta confianza osoarequin Jainco Misericordiosoaren Virtute señalatu onetan, S. Isidori chit gothic jarrai zaiozu, ta Jaunaç zuzaz misericordia izango du.

5 8- Isidroc bere Nagusiar errepetto

to , ta amorio paregabea cion , ta aren favore Piedadezco leñale , ta prodigio ederrac egun cituen. Nagusiac bere Emazteagandic Alaba bacular bat , ta chit estimatua , zuen , Maria ceritzana. Oni gaitz andi batec eman cion , da laster il zan. Gurasoac Maria beren jaio bacarra galdu , ta esan al baño pena tristeagoan arquitzen ciran. Enterroraco bear ciran gauzac maneatuac ceuden. Orduan Isidro piadosoa gucien consueloraco Jaincoac bialdu cien. Bere Nagusietara joan zan : da oien desdicha , negarrac , eta pena icusi , ta bera ere chit penatu zan. Nola cariñozco legue gucia cien , bere biotz beraa piadosoa erdiratu citzaion. Belaunico jarri , ta biotzeco amorio , ta negarraquin Jaumari disuntaren bicia escatu cion: guero fede andiaz jaiqui , ta gorputza cegoen lecura joan zan : da jaiquitzea aguintzen bacion bezala , uquitu zuen ! O escuaren indar prodigiosoa ! Puntu artan bertan Maria bicitic jaiqui zan : eta Gurasoac beste ascorequin beren Alabaren Milagro aü miretsiric icusi , ta zoratu ta bezala lengo penac utsi , ta Jaincoa alabatzen asi ciran.

6 Cer Santuaren opinio , ta reverencia

cia guien biotzeta fortuco zan Alaba gazte ori biciric alchatu ta icusi zutenean! Ta cer Madrid guztian orren otla , edo fama banatu zanean ! Beste mirari andi bat bere Nagusiaren fabore eguin zuen. Au bere aciendac icustera egun batean joan zan , da Isidro bere bearrean gogotic, eta Iazquiro ari zan. Eguraldi leorrat, ta beroa cegoen , da Nagusia chit egarritu zan : Isidrori , ur putxa bat nai zuqueala, esan cion. Santua bere Nagusiaren nequeac lastimatu zuen , da esan cion : Jau na : araco arri altucho aren aldean ura bada. Bere egarri biciac ara lasterca arin eraman zuen ; baña an uric ez. Orduan esan cion : ; Isidro , emen uric eztago: Nizaz burlatu naizu ? Iturria non da ? Santuac lecu artara joan , Jancoari bere bio tza jaso , ta aculluaz arria , Moises Santuaren guila , jo , ta esan zuen : Jaincoa naiztenean , iturria emen bazañ. Esan da eguin. Bereala ut edertezco iturri ~~uztibag~~ fortu ta erten zan , da Nagusiac edan zuen.

7 Milagrozco S. Isidoren iturri famatu onec gaurdaño dirau , ta Madrider ondoan Santuaren Ermita baten ondoan dago ; beñere edo leorteric andienetan ere , aortu ezta , altuan badago ere; ez pada

pada beñ, Moro gaistroac S. Isidroren ure milagrosoa, leorte batean, saltzeari eman ciotenean. Ur onec beti dirau, ta onen milagroac ere bai: chit andiac, eta asco egun ditu: eta gasio ascori, sendatzeco, S. Isidroren ura eramatzen diote. Acullu prodigiooa Reliquiatzat estimacio andian gordetzen da. Bere piedade au gucienzat ugari issurteco milagrozco beste iturri asco Madrideñ, da alde aietan Santuac oraciona eguin, da atera cituen. Bederatzi, edo gueiago testigu onac contatzentz dituzte. Gure Colegio Imperialean dan putzua Santuac milagroz ateraa da: eta eriac edan, da milagro andiac eguin ditu. Cartaquizco Isidroren urac orobat du.

8 Cofradia Santu betean lartua zan Isidro Cofrade guztiak egun batean barrazcaria eguin oiz zuten. Urteco festa jaquin orretan guciac maian jarri ciran: eta nola Isidro Eleizetako bere devocioetan Iñazaro cegoen, ari bere partea gorde, ta besteac jan zuten. Beranduan Santua Largunetara etorri, ta ateetan, limosnaren zai ceuden pobre batzuec berequin sartu cituen. Hermanoac eñan cioten; alperic, ez iñor ecatri. Guc jan degu, ta zu te partea baicen ezta gueratu. Baña Isidroc

droc cerucò paquean esan cien : Ondo da : Jaincoac ematen diguna , ta zuec gorde dezutena , gure artean partituco degu. Serbitzariac Santuari bere partea ecartera joan ciran : da orra non milagroz gueituric arquituzan , da elzea jaquiz , ta araguiz betea cegoen : Santuarequin ceuden pobreac ondo jan zuten da guero etorri ciran beste alicoc ere bai.

ZORTZIGARREN §a.

EGAZTI , TA CHINGURRIAQUICO SAN
Isidoren Piedadea.

SAntu onen Piedadezco ontasuna chit zabala , ta chit lucea zan , edo aren biotzean caburic etzuen : da mirari preciosoa Jaincoac onetan Isidrogatik eguin cituen. Aren entrañac alacoac ciran , non da egun batean Semechoarequin errrotara cijoala , elurte andi baten ondoren , uilo taldi bat , edo aisko arboletan goseac ceudela icusi cituen. Santua bigundu , ta macurtu zan , ta bere eñcu , ta oñaquin elurra quendu , ta bere zorrotic garia ondo ugari usoai bota cien. An cjoan Necazarí bat aferratu zan , da ga-

garia ala galtzen zuelaco, Santuari erriartza egun cion. ¡ Baña ò gucien cerucó Aita maitea! Isidroz obeto ciequien ziare berri! Ustaldeac garia garbitu, ta galanqui afe ciran: Zorroa bidean arinadu, edo guchitu zan; baña errotan guciitu, ta milagroz osoa cegoen.

2 Campotara garia ercitera cijoanean bidezco pobre ascori bere gari pulsca ematen cien, da costalac ondo arintzen cituen: chorai ere campoan garia botatzen cien, ta gracia onean esanaz: Ea chorichoac. zuec ere jan ezazute. Jaincoac eguargui emanean, gucienzat ematen du. Eta bidean aimbeste emanagatic, ereiteco orduan costalac beteac arqutzen ciran. One-laco milagro andi ascorequin Jaunac bere Isidro maitea onratzen zuen. Milagro chiquiagoa etzan Santuaren garia ereiteco modu graciosoa. Deyocioz beteric, onela ereiten zuen: Jaunaren icenean: Escua bete; eta bijoa au Jaincoarenzat, Primicia, ta Amarrena, berac elcatzen duen bezala pagatzeco, ta garia lurrera botatzen zuen. Berriz escua bete, ta cion: au Nagusiarequin guretzat. Berriz artu, ta esan oi zuen: au chingurrienzat. Onela ereiten ari zan.

Ah

3 Ah nere Necazari ona ! Cer fede,
ta devocioa : cer confianza , ta pidadea ari,
zuc icasí , ta imitatzeco ! Aí lastima gci-
gorra ! Berdin zuc ere , arc bezala , lana,
ta bearra eguin bear ! ¿ Bada , arc bezala
eguin añ erraz , nai , ta nai ez eguiri
bear dezun ori , ta ceru asco irabaztea
obe eztezu ? Santuac bezala amorez egui-
zu , ta seguru obeto joango zatzu . Alai
Jaincoac ari milagrozco neurri batean be-
ti bere bearretan eranzuten cion : eta be-
gniz icusten ciran prodigio ascorequin Isi-
droren Piedadea Jaincoac guciai aracuſteri
cien . Ara nola . Beticor garia emanaz , San-
tuaren zorroac bideetan erdi ustú , ta er-
rotarà guchi eraman oi zuten . Baña Jain-
coac betetzen cituen , edo guchi eotze-
ra bota agatic , zorroa bete iriñ irten oi
zan .

4 Emendic , nola errotan Jaincoaren ,
da Isidroren arteco berri etziequiten , eta
gari urritic iriñ ugaria gañez eguiteraño ,
Isidrori icusten cioten , ostu zuela , uste
zuten ; eta bere arpeguijan eman cioten :
ea nola ori izango zan ; da besteerri
costaletatic ostutzen zuela . Santuac testi-
monio ori paciencia , ta umildade guciac
aditu esan cien : Ni ez naiz lapurra , ta ,
agra-

agrabioric iñori eguiten daquidana ; baña alere ori uste badezute , egua zuen beguiaz icusteco , ori zute irin au , ta nic ecari nuen adimbat gari niri indazute. A la eguin zan ; baña bigarren aldian garri guchi ori eotzera bota , ta zorroa chitxete arterano irina eman zuen. Guciac arrituriç Maravilla au icusi zuten. Beste onelaco milagro andi ta claroac Isidoren piedadeac eguin cituen. Batzuec e-fango dira.

5 Beste Nagusi bat Caraquizen artu zuen, da onequin Iban de Vargasequin bezalaco prodigio eder asco icusi ciran. Beñ bere larrañean ceukan Isidroc gari pilla garbia , eta aparte lastoa. Gari guchi degu, Isidro , esan cion Nagusiac. Jauna , ez penatu , eranzun cion : Jaincoac gueiago ere emango digu. Santua , lasto utsa cegoen lecura joan zan , ta ori aizatu, ta lasto utsetic gari asco atera zuen , eta an ceuden guztiac meretiric milagro au icusi zuten. Orañdic ere Santuaren confianza gueiago zan , da Nagusiat esan cion : Orañ , Jauna , lastoan dagoen garia neretzat. Bada Isidro : or ecer guestratu ezta ; baña alere aleric ecer guelditu bada : guertia zuretzat. Santua orduan Jain-

Jaincoaren confianzaz bete , ta lastoa berriro aizatu , ta len baño ale edo gati gueiago atera zuen. ; O cer marabilla ederrac oie ! Santuac milagrozco gari gucia artu , ta pobreal limoña chit ugari , Jaunaren icenean eman cien.

6 Tordelagunan beste batequin Milagro au guertatu zan. Gari demboran Jabea latrañera joan , da nai zuquean adiña cosecha , icusi etzuen. Eta nola Isidroc bere lur pusca batean gari chit alko artu ta ceucan , gogoac eman cion , pilla batetic bestera garia bota ote zuen , da esan cion : ; lur pusca onetan zuc añ guchi ereñ , da nola izan diteque orrembeste gari zuc ateratzea ? Santuac arpegui aleguere batequin eranzun cion : Jau na bere ondasunac errepartitzen daquien Jaincoa da , ta berac daquien , da nai duen moduan ematen ditu. Alere duda orretatic ondo irteeco , orra zure pilla , ta orra nerea ; arritzatzu zuretzat. Niri , nere lasto utsarequin contentu gueratuco naiz. Ori egúin , da Isidroc Jaunari bere biotza confianza guciaz jafo , ta fardechea artu , ta lastoa aizatu zuen galanqui , ta gari len baño alkoz gueiago , pobrealen zat izan zuen.

Bef-

7 Beste batean , Iban bere Nagusia
ona campoac icustera joan zan ; ta or-
ra non zaldia ill citzasion. Cer igarotzen
citzasion , S. Isidroti esan cion. Onec,
Nagusiari cion legue , ta amorioaz ba-
tean , ara joan , da zaldia illic icusi zuen:
eta zaplada bat ematen ciola : ea Jain-
coaren icenean , jaiqui adi , esan cion : ta
puntu artan zaldia oso , ta bici jaiqui
zan. Santua bera bidez cijoan batean be-
re astochoa loturic utzi , ta Madalena-
co Eleizan sartu zan : bracioan arroba-
turic an cegoela , orra non mutil batzuec
otsez asi ciran : Aita Isidro, Aita Isidro:
lastrar eguiyu : zure astoa otso batec pu-
scatzen , ta jaten du. Santuac elán cien:
ene semiechoac , zoazte paquean , Jain-
coac nai duena eguin bedi : ta solegu
andian oracioan guelditu zan. Ango de-
vocioa eguin , da irten , da marabilla an-
di bat icusi zuen: bere astochoa biciric
Jaunac gorde , ta otsoa aren oñetan il-
lic arquitu zuen. Eta orra nere Necac-
zari ona, Santuaren fede , piedade , ta ma-
ravillazco confianzaz betea ! O ceñ gu-
chi lurreco gauzac , eta cembat gueia-
go cerucoac estimatzen Santu prodigio-
to onec zuri , ta guztiai eracutsi cien !

BEDE-

BEDERATZIGARREN §a.

TENTACIO , TA TRABAJUETACO S. ISI-
droren Paciencia.

Ceruan bezala , lurrean Jaunaren vorondatea beti eguitean gure dicha , ta zorian guztia dago. Au Mai-su divinoac bere aoz , Oracioric nagusiaren , edo Pater nosterrean eracatsi cigun. Eguin bedi zure vorondatea , nola ceruan ala lurrean. ; O esaten deguna, beti eguiten baguendu ! Guc ori beti egui-teco , berac beste lecio divinoa eman egin cionean : Nerea izan nai duenac, bere burua , edo vorondatea uca beza: bere gurutzea artu , ta egunoro eraman beza , ta Niri jarrai beguiz. Ceruko do-trinariic guciontzat bearrena au da , eta au gordetzeac anima Santidaderic altu-enera seguru darama. Onetan S.Isidro beti ari zan : onetan ordu , ta puntuoro bere lan , edo egercicio guztia zuen; egunoro ta beti onetan fendoago eguin zan. Baciequien , ta ondo barrendic ceruko arguiān cecuzan , Jaincoaren yorontate , edo naia eguiteac salvatzen gai-

gaituela : eta gure naia eguiteac galtzen
gaituela.

2 Pribilegio señalatuetatic bat Santuric andienetan au izan da : eta gure Isidroren anima garbian Jaunac bere es-
cuz josi zuen joia , ta doairic preciosoen,
bere vorondatearequin Isidroren biotza
an bat eguitea izan zan. Mirariric icus-
garnena da , dottina , ta ejemplo au
Isidrogan an ederqui eguiña , ta alde
gucietatic apañdua icustea ; Achurlari po-
bre beti arrastaca , edo lurrarequin bur-
ruca cebillen batec nondic , edo nola ica-
si , ta jaquin zezaquean ori gucia ezpa-
da Espiritu Santuaren argui bacar , da
altuenetatic. Baña gure Jaincoac Isidro
maitea beretzat artu zuen , ta fantida-
de gucian prodigiolo eguiteco , anima
gutziraco egoquia eman cion , da onen
lur onac bezala , frutu eder ugariaquin
beti eranzun cion. Etsan degun fe-
de biciaz Jaincoa ezagutu , ta bere biotze-
co humildadean chit beraño jachi , edo
ondatu zan : da Jaunaren vorondatea-
requin bat berea guztian eguin , da vir-
tutearen goienera igo zan.

3 Jaincoaren lecio onetan icasí eza-
zu , Neçazaria , gauza andiac , eta asco
egui-

Bicitza.

tean baño, asco ta ondo Jaunagatic su
fricean virtute gueiago arquitu oi da:
ta Jesus onaren antza gueienean onetan
oi dago. Jesus' umillaren bicitza gure
lur gaisto onen arantzen, da beazunen
artean arquitu zan. Orregatic ere Jau
onen espiritua, Aita Eternoaren voron
datean beti bat, eta firme egon zan:
arequico' umildade, ta amorioz; ta gu
requico' ontasun, ta piedadez betea. Ala
S. Isidro, Jesus Maisu divinoaren antze
ta, munduko aldarte ta gorabera, gucion
artean beti umil, manso, ta bere Jain
coarequin bat eguin izandu zan. egem
pio eder asco emateco, Jaincoac santi
dade orren ispilla bicia bere bicico tra
tu lurrean paratu zuen Isidroc: eta Na
gusi, lagun, da adisquide ascorequin,
Santuac jardun bear zuen; baña orfe
gatic ere Isidro beti bat izati zan: bere
biotzeco mansotasun, da umildadean,
Jaunaren vorondates beti bat eguin zan:
Jaunaren conformidade, ta amorioaren
señaleric fiñena au da.

Munduko nequeac asco ta andiac
guri idurituagatic, Jaunaren eleutic da
tozenean, gurutze anpisuac eztira; emer
guizonen da andreen artean datozenac,

D

gue.

gureienean pisuago oi dira. S. Isidro
guztietan espiritu igoala eracusi zuen.
Marabillazco conformidade onetan San-
tuac chit maequiro , edo delicadu iru-
ten zuen , ta trance gucietaraco suffri-
mentua prest ceukan. Aingueruen pa-
quezco bicitza S. Isidroc , eta Sta Ma-
riac eguiten zuten. Goizoro biac leia san-
tu batean Jaincoa billatzen zuten , eta
guero aren icenean echeari , ta campo-
rai chit gogotic beguiratzen cioten. Ba-
ñna deabruac orien ceruko biciera ecia
icusi , edo eraman , da bere lagun edo
guizon gaisto batzuez baliatu , ta San-
tuuen contra bere arma jaquiñauin te-
tatzen ahi zan.

5 Lenengo : nola S. Isidro chit go-
iz jaiqui , ta Eleizac visitatzen , da Me-
zac enzuten luzaro egoten zan , ta bear-
rera berandu joanagatic , alde aietaco gui-
zonac baño bear andiago eguiten zuen,
eta aiec baño obeto bici zan ; ori ecin
icusiak ta envidiac erretzen cituen. Or-
tic bada , satanafec tentatu , ta Nagusia-
ri contu , ta quejac emanciozcaten. Jau-
na esan cioten : bere acienda Isidroc gaiz-
qui erabilli , ta galtzea nai ezpadu , con-
tu artu , tu beguira biotza. Eleizetan lu-

zaro egon¹, da berandu bearrrera étor-tenda ; eta onelaco beste gauzac. Nagusiac oriec aditu , ta chit alco sentiu zuen. Isidro deitur zuen , da queja andi oriec eman crozcan : arc ala bere acienda fiatua , ta añ gaizqui nola eranzuten cion. Jaiztan Eleizetan devocioaz ego-tea ondo zala ; baña astegunetan iñoren agrabioan , Jaincoac nai etzuela : ori iñoren acienda ostuaz , bera ofenditzea zala.

6 Orrelaco queja famiñac Isidroc issillic ta mirarizco pacienian enzuia ; da soñegu, ta suavidade guciaz eranzun cion. Jatuna alco penatzen naiz , zu orrela a-serratzeco guizon oriec eman dizuten bideaz , ta zure acienda niri emanañ quentzeco pausoetan patatu zaituztelaco. Jaincoari nai eztaquiolá , nic iñori ecer quendu , edo ostuaz , calte edo agrabioric eguitea ; baña are guchiago zuri , nere errespetogütztizco Jabeari bezala. Badaquizu ondo , cer amorio , ta leguea zurequico beti gorde dedan : ala ecertan ere calteric eguin dizudala icusten badezu , emen nago prest , arrazoi dan bezala , nere irabazitic zuri emategov Baña onzat arren artu beatdezu , goi-

S. Isidoren

55
zeten ni Eleizetara joatea , ta bēarrera
baño len , guztien Jauna , da Jabea an
billatzea.

7 Isidoren eguiázco mānsotsalun u-
mill au icusi , ta Nagusia solegatu zan
orduan. Alere , cer igarotzen zan obe-
to jaquiteco , bere beguiz icusi nai izan
zuen. Berariaz campora joan , da cela-
tan jirri zan , da icusi zuen , nola Isi-
dro bearrean chit berandu alí zan : ori
cegoen lecuronz , cerbait elateco , aur-
reratu zan : eta orja non Isidoren alde
bietatik , idi uztarri bi , baña elurra be-
zerp zuri ederrac bearrean galanquiri-
ari cirap. Arrituriq guelditu zan ; da ceruco
mialagoren bat zala sinistru zuen ; bada
Isidro alaco idiric , ta ez orretako cau-
daletik etzuela baciequien berac. Marav-
billa ori obeto icusteco , lasterca cijoan ;
baña Isidrogana esdu orduco , au bacar-
ric arquitu zuen : da ere arrituago , Isi-
droari esan cion ; Zurequin bearrean ,
edo laguntzen ari ciranac , nor , edo ces-
ciran ? Santuac bere berico gracia onaz
eranzun cion : Jauna guizon lagunic emen
egon ezta ; ezpada nere Jaincoa , ceñac
beti laguntcen didan. Oni biotzetic deit-
zen diot ; era onen milericordiac ondo
deit-

gaitzen dionari seculan saltatzen eztio.
 8. Emendic Nagusiac ciertotzar atetxa zuen, Isidrori laguntzen arc icusi cituenac, Jaincoac bialtzén cizozcan Aingueru bearguilleac cirala, berac Mezac enzuten, ta Eleizetako devocioetan gastattzen zuen demboran, aren lecu edo otdean bearra eguiteco, Nagusiac consued loz beteric esan cion : Emendic aurreta, Isidro, ondoen deritzatzun guzia eguizu. Ez bildur, inoren guezurric siniistuko dedala; eta guizonen, edo deabruen tentacio, ta elanai lecuric emanago diedala. Orra nere azienda guztia zu te elcuetan, zurea baliz bezala. Ez bildur, seculan nic botaco zaitudala. Onela Isidro bere biciera Santu, ta devocioetan aurreratu, ta paque chit ederrean guero bici izan zan. Onelaco Maravilla andi ascorequin Jaincoa Isidroten faboreti berri biurtu zala gauza jaquiña da,

9. Bata ta beste Isidroren billa, aren azienda, edo bearlecura joan oiz ciran; baña devocioetako demboran bazan, Isidro ez an, bai cicic Eleizan arquituco zan. Aingueruac beren contura artua ceuaten, aren partez bearra, lazquiro, ta nequegabe aite galantean eguntea. Alaban

Iban de Vargasec, eta beste ascoc icas-
si zuten, idi uztartuac, Isidro gabe, ba-
ña Aingueruac ederqui gobernauaz, go-
ra ta bera zuzen arri cirala, ta bear chie
luea eguin zutela : eta bitartean gure
Isidro S. Andresen bere Patroquian, Ain-
gueruen guisa ceruan, da oracioan, an-
beti arquitzen zan. ; O cer imitatzco
egemploa ! O cer ceruko bendicio, ta
faboreac !

10 Necazari ona : salvatu, edo san-
tu izan' nai badezu, Isidroagan cer ica-
si, ta cer imitatu badezu. Beguirat on-
do trabajuetaco aren mansotasun unalla,
ta eranzuteco suavidadea; beguirat aren
devocioa, ta Ajngueruaquin zuen tra-
tua. Santua oracioan, da Aingueruac po-
cic aren orde bearrean. Ai Aita, esfan-
go dezu : gure gure bear, da ne-
queetan orrelaco languille, edo lagun
batzuec baguindu ! Gure alkaperaco go-
zaberac, arrastacac, eta icendiak guchi-
ago, ta ariñagoač izango liraque. Aisa-
diozu ori, baña ez ongi. Bearbaliz gy-
re Jaincoac, ecer costagabe, bere nai-
arequin, Isidro, ta beste ascongan bezas-
la, zugan ere ori egungo luque, Baña
orduan Santua Eleizara bezala, zu ta-
ber-

bernara. Ez ori. Santua ez taberna zale , ez bullazale , ez berriqueta , edo joco zale zan. Mezac enzuteco beti goiztar, Ama Virgiña , ta Santuac luzaro bi llatzeko : era Aingueruac aren bearra eguiten. Aingueruac argatic bezala , zugatic etorrico liraque pozie bearriera , zucaren guisaco obra santuac eguiten bacindu. Baña zu tabernetan , berriqueta , ta jolas charretan , edaten , da jocoan , ta alscotan gau gucion , Jaincoaren legue gucion contra egoten cera : guero biamonean burua pistia , gorputza nagusi baldana , ta bearreraco gogoric ez. S. Isidroc ori etzuen. Ari jarrai zaiozu zurre Eleízan , echean , da bearrean , ceruco bendicio , ta Aingueruen faboreac , arc bezala , artu nai badituzu. Bide oquerac ta paiso charrac utzi : ta zuzea ibilli : goiz echera , goiz jaiqui , ta Jaincoa lenengo , aren guisa billatu.

**AMARGARREN sa.
SANTUAREN CONTRACO DEABRUAREN
al eguniac.**

A Ingueruen artean , edo orien guisa S. Isidro , ta Sta Maria bici ciran : ceruico ipaquea lurrean zuten

ten: ezta baidaric an etzan , ta are gu-
chiago aferre , edo erriertatic ; ezpada
Jaincoaren vorondatean biena beti bat.
Batac nai zuena , besteac nai zuen. Amo-
rio garbi Santuan bici eiran , ta beti con-
tentu berea pobrezan. Baña Jaincoa obe-
to serbitzeco , ta osoro bacoitzac bere
burua emateco , vorondate guciac biac,
Anai Arrebac bezala , ta aparte bicitze-
co concierto santu bat egun zuten ; eta
ori castidaderic garbiena gordetzeco , li-
breago Jaincoa billatzeco , ta beren ora-
cio , ta devocijoco Egercicio Santuetan
erazago jardute. Ala voto merito andi-
co au egun zuten.

2 Sta Mariac Ama Virgiharen Er-
mita bat bere contura artu zuen , da
S. Isidro bere lurre , edo aciendaquin
guelditu zan. Eta onetan , da leia santu
batean bacoitzac bere bidetic , eta biac
biotz guctic Jaincoa beti bilatzen zuten.
Demborada batean onela chit soseguz , ta
paque ederrean Isidro aparte egon zan:
Bafia Satanas bere envidiac erreric San-
tuaren contra jaigui zan , ta aren paquea
inquietatzeco bere al eguiñaz armatu,
ta guerra bicia egun cion. Sta. Maria,
Jaincoari gucia emanic , Caraquiz en-
ceru-

ceruan bezala , Ama Virgiliaren amorez onen Ermitan chit ondo bici zan. Se, nar Emazteac cerura lur garbi ederquit apañduaren guifa. Jaincozco frutu ugariac ematen cituzten : eta deabruac , eta arra tentatzen cituenac ori egin sufritu zuten.

3 Gauzarie santuena ascoren mali-ciac gaitzera erraz ardezague. Ala Sta Maria ascoc batetic , eta bestetic Ermitaron icusi , ta S. Isidrori contu , ta quejac ematera gendeac joan ciran ; aren Emaztea , devocioaren aitzauian , Jaramaico artzaiaquin , jaizqui , ta desonestorri bici zala ; ta ez erri , edo auzoetaco-ac bacarric ; bai deabrua bera ere , ango guizon baten figura arturic , guezur ori sinistrazotzeco contatzera etorri citzacion. S. Isidroc bere Emazte santaren berri obeto eiequienac bezala sinistu etzien ; baña Jaincoaren ofensac , ta bere Emazte santaren agrabioa asco chit sentitu zuen. Gucia Jaunari ofrecitu , ta encomendatu cion , ta infernuko zizaná , ta tentacio orien erremedioa escatu cion. Jaincoac aditu , ta milagro argui batequin Santa Onratu , ta bera consolatu zuen.

S.

4 S. Idrioren
 Isidro Ermitaronz joan zan, da Sta Maria orduraren bere devocioetara cijoan. Ibai andira, zubiric etzan le-euan, allegatu, ta icusi zuen, nola santa ciñatu, ta mantilla ibaiaren bota, ta atean gañean, olezco sala batean baliz bezala, igarotzen icusi zuen. Asco chit santua Milagro onequin consolatu zan, da Jaunari graciæ eman, da Santaren opñio, ta estimacio andagoan gueratu zan. Milagro au beste ascotan Santuac icusi oi zuen. Beste beñ Senat Emazteac elcarrequia ibai ori leorrean bezala igarotzen zutela. Ama Virgiña biac aguetu, ta berac urtan batere bustigabe bere Ermitaronz eraman cituen. Ibaia igaro, ta belaunicatu, ta biac Ama Virgiñari biotz guctic graciæ eman eiozcaten.

Demboraren buruan berriz deabruac auzoco gende itsuac tentatu ta maliciaz bete cituen Santaren contra, ta Santuari elan cioten, Emazteac fede, edo legueric gordetzen etziola, ta Jaramaco Artzaien, da Unaien ondoren inquietatzen cebilla. Gende itsu oiec bete aitzquiriaric etzuten, ezpazah Santa bere Ermitara joateco, edo limosna ef-

catze.

Eatzeko, campoen egunero icusten zu-
ten; baña ibai andian nola igarotzen zan
berac etzecusten. S. Isidro, Santaren
inocencia garbiaren, da guezurrezco tel-
timonio aien berri ondo ciequien, da
alako ofensa itsusiak, elan al baño gue-
jago, tentitzen cituen. Santo Cristo ba-
ten aurrean negar andiac eguin cituen,
ta aten gracia arguitu, ta lagunduric,
Salatzalle izan ciran gende itsuac bere-
quin Caraquizco Santaren lecuronz, bel-
telaric bezala eraman cituen.

6 Celatan bezala guciac an ceudela,
orra non Sta María besteetan bezala, be-
re Ermitara, ta devocio andian cijoala,
icusi zuten, Ibai andira, zubi, edo bar-
curic etzan lecura, etorri zan, da guz-
giac cecustela, Santa ciñatu, ta mantilla
urtan bota, ta oliocharroa, ta arga-
ia Ermitaraco escuetan citxela, urgañe-
an bustigabe pasatu zan. Aronz, ta
ononz igarotzen, Milagro andi ori gu-
ciac icusi zuten. Arritu, edo miretsiric
Jaincoaren prodigio orrequin guelditu
ciran: Jaincoa alabatu zuten, da Santa-
zen marabillac contatū cituzten: S. Isi-
dro chit contentu, ta paquean, bere
Emazte Santari Jaincoa bere onra an cla-

60 S. Isidroren
zo biurtu ciolaco. Santa bere ceruto, ta
Ama Virginaren devocioco paqucan chic
ederqui aurrera bici izandu zan,

AMAIAGARREN sa.

S. ISIDROREN AZQUENGAITZA, TA
eriotza preciosa,

Jainkoaren vorondateco Santidade
altuaren neurri osoa Isidrogan be-
te zan : aren gustoco frutu gozo esco-
gitua bezala chit eldua cegoen. Lur gais-
to onen gañean, arantzen artean bezala,
neque ta pena gogorretan bere Ja-
be diyinoag gorde zuen Luzaro ; bere
escutic aldatua bezala, Landare, edo
gazte zanetic Arbola chit galant, ta bi-
citzaco frutuac eman arteraño ahi zan,
da chit ugariac eman ciuyen. Lurrean ce-
rurako jaioa zana bezala, etzegoen on-
do : ceruac Santua nai zuen, ta arrazo-
iaz beretzaz escatzen zuen. Luzaro chit,
bear, neque, ta pobrezan beti-bicitu zanz
baña chit contentu, ceren Jaunaren vo-
rondatea ori zan. Contentuago ascoz ill-
zan, ceren here Jabe majteac ori nai zu-
en. Cerurako abihoa, edo ill berria, glo-
riaraco deia bezala aditu, ta here burua.
Jaunari osoro eman cion. Eto-

2. Ezotri zan bada dembora , echen
an Juez justuaic Isidori bere umildade,
caridade , ta beste virtute leñalatu en sa-
ria eman nai cion , ta eriotzaco gaitzac
artu , ta oiera sujeto zan. Jaincoac dei-
rzen ciola , bereala ezagutu zuen , da
cerurako prestatu nai zuen. Nola pobrea
jaio , pobrea ahi , ta pobrea bici izan
zan , dieha andia , ta cer eguna chiquis
cencan bero Testamentua egui tean. Mun-
du falso güezurti orretan bezala Testa-
mentua , ta Eleizacoac eguitaco ingura-
ca , ta batera , ta bestera asustatu eze-
din , ill bear duela , edo iluzeo peligroa
ezagutu eztezan , ta orrelaço enganuris
Isidroequin etzan. Andieche ascotaco
desdicha da ori : ill bear , ta iluzeo da-
goen tristeac ezagutu ez bear. Lan an-
discoa da. ¿ Nola izango da ? Ori elate-
ra ez Medicu , ez Confesore , ez beste-
ric bildurrez atrebitzen ezta. Au lana.

3. O dichagabeac , guizori , edo and-
reac finisten dutenac , eriotzaren peli-
groa esareac edo abisatzeac , bicia labur-
tuco diela ! Jaincoac naiquen artean , ecin
iñor illo da : eta zu ere ecin illo cera
Orregatic ere ascoc naiago du ceru bi-
cia galdu , lurreco eriotzaren icena adi-
tu

tu baño ; O bedeica gure baserri , ta No-
cazari eche pobre umillac ! Orrelaco bil-
durgabe ta zuten Eleizacoac eguiñeco
esfan , da gure gendeac Jaincoaren fabo-
re andi bat bezala , fedé ta amore onez;
S. Isidroren guisa , ceruraco berri on oti
artzen dute. Onela Santua beregan , ta
araco chit prest cegoen : lurrean gorpu-
tza , ta ceruan biotza. Paper guchi , ta
dembora guchi bere Testamentua egui-
ñeco bear zuen. Erraz Jaungoico egui-
ñazco , edo Trinidad Santissimoari bere
Anima betico eman , da S. Andresen
Parroquiarri bere gorputza an enterratz-
co utzi cion.

4 Testamentuaren Buru , edo asiera
au eguiñ , ta eguiña cegoen guztia. Be-
re soñeco pobre garbiro estaltzeeo dína
cecarrena , utzi zuen. Utzi cituen bere
achur, ta bicitzeco premiaz cituen campo-
raco errémientac : berac irabazi zuen lur
pusca bat , eta bere Astóchoa ; eta orra
gúcia . ; O ceruco Isidro preciatua ! O ce-
ruraco ceñ araña ceuden ! O Testamen-
tu guiac onen erraç , ta zuzen eguiñ
balira ! O ta cembatec bere eriotzan Isi-
dro Achurlari pobrearen fuerte dichoso
au artu , ta berea pocic arenarequintru-
catu .

Catíco luquean ! O andien , da aberatsen
peligroac ! O pobrechoen zorioneco suer-
te segurua !

5. Au eguin , da devociorie andienas
requin prestaturic confesatu , ta cerura-
co Bidezcoaren guisa , Viatico Divinoa,
ta Oleacio santua artu cituen , ta Jaun-
ari Sacramentuen graciac soseguz eman-
ciozcan. Azquenean Tobias santuaren
guisa. Elpiritu Santuac arguituric , ech-
ecoaç deitu , ta esan cien : Ea , Jaincoaren
bildurra zuen animetan sartu , ta bera
biotz guztitic serbiezazute , areni Man-
damentuac ondo gordeaz , ta aren ior-
sondatea gauza gucietañ eguiñaz. Ni ba-
noa emendic : Orra , Maria , Joan , zure
semea : Ama onaç bezala , beguirazaior-
zu . Orra , Joan , María , zure Ama semea
on batec Ama bezala , onta ezazu . A
Dios Maria , nere Lagun maitea . A Dios
Joan nere semechoa . Zuen al ditzutzen
obra onaquin nere animari lagun zaio-
zute ; eta nic cerutic pagatuco dizutet.
Onetan beregan sartu , ta fede , elperan-
za , ta caridadeco actuoamorofo andiac;
eta asko eguin cituen , ta berec espíritu
umilla Jaunari eman cion.

6. Eriotza Jaunaren beguieran añ precio-

so au, S. Andres egunean, da Julianoc dia
nez, bederatz iun, da iruoguei ta amairu
garren urtean izan zan. Batzuec guero-
ago diote. Dana dala', ciertoa da, Gor-
putz santua S. Andresco Parroquia, edo
Cementerioan enterratu' zala. Madridco
Eleiza' guztien artean au zan S. Isidroc
azquenik icustatzen zuena : emien eguz-
noro bere devocioguciac soseguzi eguin,
da bearrrera joan oi zan. Gorputz santua
lurpean berroguei urtean egon zan, da
ez ondo ; bada errecacho bat aren ga-
ñetic igarotzen zan, ta onec lurra era-
billi, ta aguertzeko zorian cegoen, Ba-
ñia Cristoc bere Evangelioan dion bezala;
Zuen buruko illecho bat ere galduco
ezta : ala bere Isidro maitearen Gorpu-
tzeko partetic chiquiena ere galtzen utzi
etzuene. Bere poderio guciarequin, nai
zuen bezala, onratzeco mirarizco bide-
static, ta Milagro patente ascorequin
Isidroren lantidarea aguertu zan.

7. Orretaraco Jaincoac cerutic Isidro
bialdu zuen, da bere Compadre lagun
bati aguertu, ta efan cion: Jaincoac aguin-
tzen zuela, S. Andresco Sacerdote, ta
Parroquianoai contu berac ematea : eta
aren Gorputza Cementerjotic Eleizan sa-
tu

tu ; ta óndo para cedilla. Eleízaren ondoan guizon ori bici zan ; baña sinistruco etziotelaco bildurrez esatera atrebitu etzan : ta orren penan bereala gassotu zan. Bigarren aldian Santua etorri, ta Andre noble batu ceruko Mandatu ori bera egun eion. Qnec bereala contu eman cien : da nola Madrilen S. Isidro fama andia utzi zuen , erraz sinistu cioten. Parroquianoac beren devocioac bildu, ta lurra achurtuaz , Gorputz santua aguertu zan : da emen Milagroa Milagroaren gañean.

8 Berroguei urte lurpean egon bazan ere , Gorputz preciosoa báterę us-teldu, edo aleric mudatugabe, gucia osoa, ta garbia cegoen. Aren iljanciac ere chit oloric , ta ceraco usai gozo bici bat ematen zuen. Gorputz santua ala , ta aimbeste ceruko prodigioquin onraturic icu-fi , ta contentu , ta atseguiñ milagroso batec guztien biotzac bete cituen : eta ure gueiago Gorputz santua Eleizara aldatzeco artu zanean. San Andresko campana , edo elquilla guciac , iñorc ere uquitu gabe, mirarizco alegriaz bete ta bezala , berenez , jotzen , da errepicatzan asi ciran. , ta Santua Eleizan saftu

E

ar-

artean ortela aritu ciran. Fede ta devoció
ciorie landienarequin , S. Isidro bere S.
Andresen Eleizan , bear zan bezala , ta
lecu ederrean paratu zuten : eta egun,
edo ordu onetatic bereala Gorputz san-
tua , ta aren gauzac , ta aren obico lur-
ra milagro andi asko eguiten ari ciran,
da beti eguiten ari dira.

AMABIGARREN .§a

ALDAERA , EDO TRASLACIO ONETACO
beste marabillac.

I Gorputz santua Eleizara aldatu
zaneco festa , edo funcio de-
votoari S. Isidroren Translacioa deitzea
diote , ta egin señalatua beti izandu da.
Aren mirarizco Santidade anartean ez-
cutatua , Milagro andi gucien agurria , ta
asiera dichosoa izandu da. Gorputz pre-
ciosoa aimbeste urtean egon zan , ez
andien obi , edo tumba costosoan , ez-
pada edoceñ pobre umill , edo mundu-
co pobreenaren guifa , ta lurpean ; ba-
ña Jaun poderoso lurreco soberbia be-
ronz ondatzen , ta bere pobre umillaç
gora galotzen daquienac , Isidro umillaç
lur-

Jurpetic jafo nai izan zuen : eta ceruco Principe andien bien , edo Pedro , ta Pauloren eidian isiñjerazo zuen. Ala Procesio guciz solemne batean Sacerdoteac eraman , da S. Isidroren Gorputza onra , ta prestoric ederrenea , edo S. Pedro , ta S. Pauloren ondoan paratu zuten.

2 Madrid guztian Santuaren olpe, edo gloria au banatu zan , da ceruac milagrozco campaien errepique aquin adierazo cien. Iñon ciran elbarritu , maincu, erren , itsu , ta beste eriac , ceruco boticara bezala , San Isidroren obira etorri ciran , ta ango lurra erremedio segurua bezala bacoitzac bere gorputze- co gaitzari eman , da sendaturic alegre, Jaincoa Santuagan alabatzen echera biurtu ciran. Marabilla oiequien , Santua Eleizan paratu zanean , Erregue D. Alonso , ta Toledoco Arzobispoa , gure Santua gueiago onratzeco , presente omen ceuden. Santuaren Mezac esaten , da fel- tac celebratzten asi ciran : da chiqui ta andiac , Eleizaco Buru , edo Principeac, ta gure Erregueac Jaincoa Santuan glorificatzen zuten ; eta S. Isidroren de- vocio , ta amorioa egunoro gueituaz cijean.

3 O Jaincoaren Jaquinezco Bide munduarenzat ezcutatua ! O Providenciari cívic divinoen da miragarriean ! O nere Necazari ona ! Beguira ondo lurreko pobre umill bat , Jaunac berac aguinduric ceucanez, Erregueric andienan aurrean, onelaco gloria, ta onreric altuenaz bete, ta urezco coroaz ceñ ederqui apañdu zuen. Munduko Aguintari andienak pobrecho umilen guisa, oriec , baño pobre ta umillago len zanaren , da orañ oriec bafio gloriosoago dan, Isidro Achurlari preciosoaren aurrean , da oñetan belaunico jarri , ta Bitarteko poderoso au adoratu , ta beren Erreinoen socorruan , bear dutena , confianza guciaz escatzen , icusten dira.

4 Beguira fede biciaz : emengo Erregueen eguitecoa ezta au. Onelaco diñ chac ematea : onelaco onrac eguitea: onelaco faborez betetzea , Jaungoico Erregue bacarraren diña da. Lurreko Jaunac , cembañ ere diran orrelacorík ecin eguingo dute. Eta zuc , Necazari ona, orri alko deritzatzu. ; Eta ceruetako Erregueac lurreko Achurlari bat , lurrean ere bere onra , ta gloriaz onela coratzeari ? Bada jaquizu , ori guztia ecer ez, edo guchi dala, baldin zu zuzen,

Isidro-

Isidroren guifa bici bacera , Jaunaren Magestadeac zuretzat prestaturic dauca-tzien gloriazco anditasun , ondasun , da atleguiñen aldean. Isidrori jarrai zaiozu, ta nere contu , ta seguru , betico dichosoa izango cerala. Anima zaite : aren po-breza , ta nequeac laster igaro ciran : zu-zeac ere igaroco dira , ta laster : ta pena laburren ondoren dicha guztiac arequin izango dituzu.

Jaincoaren bildur santua , aren fe-de , esperanza , ta caridadea zuria biotzean ondo , ta betico josi itzatzu. Na-gusiaquico , ta echean , da auzoan lagunaquin prestu , leial , garbi , ta paquetu izan zaite : Isidroc bezala , bacoitzari be-re-a eman , al dezun on gucia besteari eguziezu : Ama Virginaren , da beste egun andietan zure confesio , ta Comunioa beñere ez utzi : ceruco botican dan erremedioric bearren , da seguriuena au de-zu. Zelo andico Confesore bat arreza-zu , eta aren esana , Jaincoarena bezala , vorondate onaz beti eguzi. Zure ume , ta echeacoac confelatzeria alcotan , zu-re egemplo , ta conseju santuaquin bial itzatzu. Goiz echera , ta goiz jaiquitze-na , Jaunaren gracian ondo bici.zeco eguin

zai-

zaite , ta seguru zurea da cerua.

AMAIRUGARREN sa.

SAN ISIDROREN MILAGROAC.

1 **O**lec contatzea , esan diteque ce ruco izarrac contatzea dala. Nola cerua izarrez betea , ta apañdua icusten dan , ala S. Isidroren bicitza Milagroz betea , edo apañdua icusi da : ta ill ez uero chit prodigiooa beti izandu da. Aita Papebroquioz beste Autorequin onetan dacarrena , Jajncoa alabatzeco gauza da. Gorputz santua , esan dan bezala , Eleizan paratu zanetic , Milagro chit andiac , eta asco eguiten bereala ahi zan , ta beti ari da. Erromaco , edo Canonizacioraco Procesoetan contatzen diranac contu edo caburic eziute. Lenengoa bacarric birreun da lau Milagro dira : eta orrela beste Procesoetan : eta du da gabe esaten diran baño , ascoz gueiago dira. Orietatic batzuec animen propechuraco n̄ic artu naj ditut.

2 Milagroen lenengo asiera , edo ituria bezala da , Gorputz santua aguertu , ta bereala ematen ahi zan ceruco licura

ta , edo licore precioso bat , hurreco balsamo guiac baño suabeago , ta ceruco usai gozoaz . Eleiza guztian banatzen zana : onequin eriac icutu , ta sendatzen citan , ta milagrozco olatuna alcori eman cien . jO Gorputz estimagari , dembora batean lurrarequin burruca , neque gor-gor , ta icerdia ugarien azpian ibillia , ta orain diciaren da olatunaren emalle prodigiosa ! Cemba munduco andinai , ta arregalatu en gorputzac , Zu ill ezquero arrac jan dituzte , eta auts , edo lut bi-urtu , ta aztu dira ! Era bitarrean zurea , ceruco balsamo precioso olatuna alcori emateco , an osoric , ta garbiric dago ! Eta au da S. Isidoren bigant Milagro beti dirauena , ta Jaun guciz poderoloac Santua onratazeco eguiten dion mirariz-co faborea . Zazpieun urte , edo bestear diotenez , zortzieun edo gueiago da , ill , edo cerura zala Santua , eta onen Gorputza arte ta secula orientan bicia bezala beti osoric ta garbiric dago . Milagro au mundu guiac dacus , ta Autore , ta Maisu andiac arrituric , chit aguitz , ta arrazoi andiarequin betico Maravilla au asco ponderatzen dute .

3 Beste milagroen artean nondic asi ,
ba-

batec eztaqui. Betico mirari jarraitua bezala izan zan, Aingueru Santuaquin Achurlari doatsu onec iduqui zuen adiskidetafun, da ceruco tratua. Dudaric gabe devocio chit señalatu, ta biotze-coa ceruco Espiritu eder oiequin Isidroc iduqui zuen; bada ala bician, nola eriotza ezquiero Aingueruac aimbeste onratu, ta faborecitu zuten. Santuac Aingueruen guisaco anima añ garbia zuen bezala, aiec onen lagun izan nai zuten: bere lan, edo bearbai gucietan pocic lagunten cioten. Aingueruen guisa Isidro oracioan; eta Isidroren guisa Aingueruac bearrean ari oi ciran. Adiskide maire, ta tratu bateco Lagunac ciran, da gucien irabacia Jaincoa guztian beti alabatzea zan. Lurra apañten, lur puscac chiquitzen, alea prestatzen, da ereiten, Aingueruac Isidrorequin, edo Isidro gabe, beti prest ciran: Abustua biltzen, garia jotzen, da aizatzen, Aingueruac anciran, ta orobat, bear zanean, Santuari pobreali misericordia eguiteco garia ga anqui geitutzen ciotén.

14 Mirari andiac dira oiee, eta milagrozco gauza asco orietan icusi oi ciran. ; Cerutarren dichazco tratu eder one-

onetan cer Aingneruen mandatu , ta consejuac ! Nolaco Aingueruen argui , consuelo , ta erregaloac Achurlari Santua goiz jaiqui , ta Eleizaraco ematen cituen pausoetan ! Onen oracio luce , ta devo-toetan Aingueruaquin beraren artean , cer igarotzen zan norc jaquin ! Berac ondoen daquiten moduan , beren Adisquide Isidro laztana Aingueruac guztian ederqui gobernatzen zuten : Jaincoac , bere Mandatari oiezaz baliatu ta Isidroren gauzac chit zuzen , onen favore eraguiten ci-tuen : bici zala , ta ill ezquero chit ascotan Aingueruac cerutic jaichi ta lur-rean santuaren Gorputza , modu ascotan onratu zuten , eta Canonizacioco Procesoetan , Aingueruen beste Mirari andiac eontatzen dira.

Ceruco Espiritu oiec atseguiñez-co leian bezala cebiltzan , da Gorputz Santu gueiago onratzeco , Lampara , edo arguiaren contua ere berac artu zuten: ascotan arguigabe cegoela ascoc icusi , ta bertan irazaquiric icusten zan. Egun ascotan ori , baña Larumbat goicetan icusi oi zan : ta Ostiral arratsean arguia bera-riaz itzali , ta urrengo goizean Eleizara ci-joacenac irazaquiric arquitzen zuten. Amá

Vir-

Virgintari ta Aingueruai Isidro cien amioagatic onen Capillata ceruco Musico oieç jachi , ta Cerutarren alabantzac Jaincoati contatzen ciozcaten : ta onen faborez persona santaren batzuec aditzen cituzten. Onelaco Milagro ascorequin gure Jaincoac bere Isidro onratu izan zuen.

6 Lurreco Erregueric andienac ere Achurlari santu au gueiago onratzea ceruco Erregue bacarrac nai izan zuen:da Eleiza santaren , da Espania guztiaren fabore , Milagroric señalatuena eguiteco S. Isidroz baliatu zan. Maomat, Mairu , edo Moroen soberbiaz arroturicaco Erregua Cristauen , edo Christoren contra biurtu zan. Erregue Don Alonso , S. Fernando , ta S. Luisen Alaba dicholoa, confianzaz beteric , beste Erregue ascorequin peleatzeko prestatu zan. Inocencio Aita Santuac Jubilio guztizco osoa guerra artara cijoacenai gustoz eman cien ; berac eta Errromako guztjac ur , ta ogui barautu , ta Penitenciaco Procesio general batean bera oñ utletan ibilli zan, Jaincori Espanaren fabore Vitoria escaitzeko. Moroac lecuric edo prestoric onenac artu , ta prestaturic ceuden.

Gure

7 Gure Erregueac bere Lugun , da
gendaç ondo prestatu , ta Jaincoaren
graciaz guciaç armatu ciran. Bideac chit
gaistoac , ta ango berriric iñorc etzie-
quien. Erregue onac trance estu onetan
guciai aguindu cien ; Ea fede biciaz , ta
biotzetic Jaincoari esca diozagun , bide-
tic onena , bere enemigoen contra era-
cutsi diezagula. Puntu artan Artzairen
guisaco Necazari bat an aguertu zan,
da Erregueri esan cion : Bide oietaco
berri nic daquit, Niri jarrai , ta gende
gucia lecu onera nic eramango det, Esan,
da egujn. Presto guztiz bentajoso (To-
losaco Nabac , edo campo zabalac de-
rizte) ta bear zuten bezalaçora eramau
cituen. An Moroen contra munduko Vi-
toriaric famosoena Jaincoac eman cien:
Eta campo artan birreun milla Moro illic
guelditu ciran, ¡ O Milagro arrigarri , ta
ceruco Erregue poderosoarena ! ; Baña
norzaz baliatu zan ? Bere S. Isidro Ne-
czari maite , ta gure Erregue dichofo-
en Patroi andiaz,

8 Erregueac Jaincoari graciaz eman,
ta bidezco Necazari onguilea , bere fa-
ria emateco nai zuquean, Baña Isidro
gloriosoac eceren berric etzuen : obra
on

on ori eguiteco len aguertu zan móduan ; ori eguiñ da desaguertu zan. ¡ O Isidro milagrozco Jaincoaren Mandatari, ta aren bideeracaslea ! Erregue Madrilen triunfoan sartu , ta S. Isidroren Gorputza adoratzeko , icusi zuen bezala , esan zuen : Au berau zan. S. Isidro zan bidea guri añ ondo eracutsi , ta ceruko Victoria milagrosoa eman ciguna. Jaincoari , to Santuari fabore onegatic graciac euan , da San Isidroren onra , ta glorian Capilla errebal bat eraguin zuen , eta Gorputz santua devocio guciarequin an paratu zan. Arrezquiero Erregue guztiac veneracio , ta confianzaric andiena S. Isidro beren Patroi Onguillean beti iduqui dute , ta Santua pagatu die.

AMALAUGARREN §a.

SAN ISIDROREN COFRADIA , TA FABORE milagrosoa.

A Churlari santuari gure Erregue-en Magestadeac eguiñ diozcaten onra señalatuac icusi , ta Madrid gucia chit asco alegueratu zan. Corte-co Jaun, andi , ta guizon prestuac aren ice-

icenean beren devocio , ta probechurako Cofradia santu eder bat bereala jafo zuten , da beren amorezco señalean, aren Capillara joateari , ta Cofradian asentatzeari guztiac eman cioten. Beren dicha guztiraco au izan zan , ta Santuac bere Cofradeai milagro asco eguiteco. Pobreaguico limoña ,edo misericordian S. Isidro imitatzeco , onen icenean pobrai jaten ,edo egun jaquin batean barrazcaria , Santuac bezala , Cofradeac ematen asi ciran : eta Santua ere bere Milagroac eguiten onetan bertan asi zan.

2 Egun ori etorri , ta amatei pobre deitu , da jaten ondo eman eien. Elzean cerbait gueratu zan , da Maiordomoac aguindu zuen , beste pobreac deitu , ta Santuaren amorez , cegoena emateco: ala eguin zan. Ateetan ceuden beste pobreac deadarrez asi ciran , aiei ere San Isidrogotic cerbait emateco. Maiordomoac ori aguindu , ta eltzea utsa cegoeila esan cioten. Baña beguiz ori eracusteco , lapico utsa ecartera socaldera joan , da beteric gucia arquitu zuten. O Jaincoaren amorezco Probidencia! O Isidroren pobreaguico contu milagrosoa! Guztiac Jaincoa , ta beren Santua alabatu

batu zuten. Baña milagroac aurrera pafatu ciran. Beste amalei pobre bereala farty , ta milagrozco janaria artu zuten. Oriec ase ciran; baña berriz elzea araguiz betea arquitu zan : da pobre gueiagori eman , da eman citzaien : eta Milagro Milagroaren ondoren publicatu zan.

3 Julio Pertegal bere emaztearequin ondo bici zan. Baña luzaro nola ume+ ric etzuten , Jaincoagana biutu , ta chit gogotic escatu , ta seime bat eman cien. Ceruco bendicio onequin contentu gu+ ciz andia artu zuten ; baña poza laster acabatu zan. Illa bete zueneco aurra gaizquitu , ta sei egunean bularri artu gabe erquitu zan : da Aitac besoetan ceucala ill zan. Negarrez guela batean farty , ta bere S. Isidrori fede osoaz Semearen bicia escatu cion , da elan: Santu gloriosoa : Semea biciric ematen badidazu , bereala zure Cofradian afentatzena joango naiz. Guizon devotoac promes au eguin orduco aurra biciric , ta Amaren bularra gogotic artzen , da sendaturic icusi zan. An ceuden guiac Milagro claru au icusi , Isidrogan Jaincoa alabatu , ta publicatu zuten. Aita bere votoa cumplitzera joan zan.   Joan

4 Joan Martinez Notario Apostolicoa, Madriden elbarritu, edo perlatico cegoen : iltzeco etsiric Medicuac utzi zuten. Onen Aita penaz beteric, S. Isidrodrori cion amorioaz , semeagana joan, da esan cion : S. Isidroni fede gueiaz dei zaiozu ; aren Cofradian zu atentatzera noa , ta osatuna seguru bereala emango dizu. Lastrarca Eleizara joan , da Semea Cofrade egunin , da arin echeria biurru, ta esan cion : Animo , ene Seme : San Isidroc bereala sendatuco zaitu , bada aren Cofrade eguin zaitut. Aitac esan, da Santuac eguin. Semeag bertan osasunaren berri onac bere biotzean artu, ta esan zuen : Nere soñecoac betoz. Santuac sendatu nau ; eta aren Gorputz santua icultera joan bear det. Ala mirarizco osasunarequin Santuari graciac semeatera lastrarca joan zan : da aren Procesostan Milagro andi au juramentuaz berac contatu zuen.

5 Onelaco mirari, fabore ta prodigioquin S. Isidroc bere Cofradia , ta Cofradeen devocioa chit aisko aurreratu zuen ta ospe , edo fama andicoa cerutic eguin du , ta Santisimoaren , da S. Isidroren Cofradia Madriden hantean celebratzen dira:

dira : eta Aita Santuac , eta Obispoac beren Indulgencia , gracia , ta fabore an diaquin beguiratu , ta lagundu dute. O Necazari onac ! Gure Jainco guztiz ona bere gracian , da biotz onaz serbitzea , ceñ gauza ona ta justua dan ! Bada ceruco gloriaz gañera , emen lurrean ere onen gora , ta Erregue guztien artean oien Bitarteko , ta Onguille , Achurlari pobre bat eguiten berac daqui. Mundu co veneracio , ta onra altuenac bera serbitzen dutenai ematen diezte.

6 S. Isidroren Madridko Cofradia onec , Cofradeen devocioac , eta ceruco favore ta Milagroac nere gogora da carte , aimbeste Achurlari Euscaldun guare Menditarte oietan degula , nola San Isidro gloriosoari devocio gueiago orain artean iduqui eztioten , da Confesore Santu guztiz maitagarri oni orien artean nola Cofradiaric fundatu eztioten. Oiarzungo Ibar chit Noble piadosoan S. Isidroren Cofradia Necazariac dute , ta beren festa eguiten diote ; baña iñon bestetan eztaquit. Santuaren devocioa Campo , ta frutuetaraco chit bearra , eta Eleizaguzionac iduqui ta besteai iduqui erazo bear lieque.

AMA-

AMABOSTGARREN §a.

S. ISIDROREN GORPUTZAOSORIC Jaincoa gorde izandu.

Jautaren Ontasun Divinoac cer amore , ta cariño moduaz bere justuen Animai beti beguiratzen dien, erraz icusten da , orien Gorputz alcorequin dautan mirarizco contu , ta Providenciatic. Au Isidro bere Adisquide maiteagan chit agurria beti izandu da: bada onen Gorputz preciosoa beti osorric dago , ta beti garbiric Jaunac gorde nai du. Espanaco Erregue Enrique laugarrena Milagroen famarequin devocio andiz bete , ta Gorputz lantua icastera beñ joan zan , ta ori aguirian para tu , ta Jaincoa asco alabatzen zuela, Santua adoratu zuen : eta iltzan ezquiero aimbeste urte igaro , ta añ oso , ta añ garbi icusi , ta bera , ta Corte gucia Milagro onezaz chit aguitz admiratu ciran. S. Isidro canonizatzeko demboran , Cardenal , ta Obispoen aurrean Gorputz santua icusteko bere Cajatic osoric , eta chit erraz atera zuten : eta eceruko usai

F

zora

zoragarri bat botatzen duela dago.

2 Erreguiña Doña Joanari igaro cit-
zaion Milagroa izugarria izan zan. Onen
animaco joia eder ta virtuteen artean bat,
S. Ilidro gloriosoari cion devocioa zan.
Onegatic Gorputz santua adoratzera, be-
re Capillara joan zan : da guero bere
Eleizaraco Santuaren Beso bat elscatu zu-
en : eta nola gucien Onguille , ta Ama
sñ estimatua zan , Beso santua eman
cioten. ; Baña , o Jaincoaren Providen-
cia adoragarria ! Erreguiñac beloa artu
zuen puntu artan , ustegabeko gaitz an-
di batec bera artu zuen , ta Elizatic ecin
irten zan. Familia errealt guztia , ta be-
teac sustoz arritu ciran. Baña Erreguiña
piadosac ceruco abisoa laster , ta oberto
ezagutu zuen. Gaitz edo accidenteac lecu
pusca bat eman cion , ta biciro elaz
zuen. Ez , ez : biurtu bequio Santuari
bere Besoa. Gorputzari ori paratu , ta
Erreguiña bertan milagroz sendaturik ar-
quitu zan.

3 Jaincoac bere juicio ezcurtatuac
onelaco Milagro cloroquin aguertzen
ditu , eta S. Isidoren Reliquiac eeñ jo-
ia estimagarriac aren beguieran diran , ta
berac nola onratzen dituen. Erreguiña

Ca-

Católica Doña Isabel gaitz andi batequin, iltzeo zorian cegoen. Baña nola S. Isidroren chit devota zan, biotz guztitic deitu, ta oñasuna escatucion. Santu amorofoac bereala aditu, ta sendatu zan. Ceruco fabore onequin aren devocioa irazaqui zan, da Jaincoari esquerrac emateco, S. Isidroren Capillara joan zan. Urna, edo Gorputz santuaren Caja idiqui, ta Erreguiña piadosac aguirian adoratu zuen. Onen Dama batec devocioz, edo bestela, Santuari oñean muñeguitera joan, da Beatz bat ortzaquin ateracion, da ondo gordeta ceraman. Erenguiña, ta Damaç cocheetan sartu, ta Echeraco abiatu ciran, Baña, Dama ortzen cochea ez atera, ta ez aurrera bertan guelditu zan, da al egun guciaquin bere ecin mōvitu zan.

4. Erreguiña, ta besteac arritu, ta icaratu ciran; eta er ote zan, iñorc etziequien. Orduan Damaç Jaincoaren castigua Milagro andi onetan icusi, ta Erreguiñari elan cion: Andrea: nerea da culpa. Beatz au Santuari isilic quendudiot, eta ona non dedan. Erreguiñac bere Beatza santuari biurtzea aguinduzuen: ori egun, eta aren cochea beltzen

teen guifa arin, da ondo ibilli zan. One
laco mirari teñalaturic Jaincoac besteret
quin ascotan, edo bere Isidro maitea
requin adina eguin duen, seguratza er-
raz ezta. Ara beste prodigioa.

5 Joan Diaconoac contatzen du,
Don Pedro Garcia Sacerdote bere eza-
gunari Milagro bat guertatu citzaiola,
ta berari aditu ciola. Gorputz Santua
adoratzen ceudela Don Pedro, ta beste
alco, onec illecho batzuec guraizequin
ebaqui, ta bere Eleizan beste Reliquia-
quin devocioaz veneratzeko eraman ci-
tuen. Berandal echera zan, ta jan da
bereala illeac Eleizara eramateco, escu-
ac garbitu, ta maian jarri nai zuen; ba-
ña ecin ori, ceren biotzeco misi, ta gor-
putz guztico icara andi batec eman cion.
Santuaren abisoaz, Milagroa ezagutu
zuen, ta damu andiarequin Promesa
egun cion, Reliquia bere Gorputzari
bereala eramateco: eta beregan biurtu,
ta sosegatu zan. Lasterca, barauric ce-
goen bezala, ille santuac artu, joan, da
Santuari biurtu ciozcan. Orduan chir-
sendatu, ta goseac bere urrutiko echera
biurtu, ta gogotic eta galanqui jan zuen.
Guerq contentuz beteric, ondo costa-

XICACO

Bicitza. 89
ricaeo Milagro andi ori kontatu zuen.

AMASEIGARREN §a.

S. ISIDROREN ONRAGATIC JAINCOA AS-
cotan biurtu izan da.

I Ere beguietaco niniari bezala Isidrori Jaunac beguiratzen dio, ta onen ofensac chit aguizt sentitzen ditu. Au Cristoc bere Evangelioan dio. Ala Isidro Santuaren illecho bat aren burutic galtzea nai eztu. Milagro andi asicotan ori iracurri dezu. S. Isidro ofenditzea, bere beguietaco ninian Jainco jotzea da. Au Milagro andi onetan ondo icusi zan. Erregue S. Fernandoren Ministro bat Madrida Erregueren eguiteco batera eterri zan. Platica santu battean S. Isidroren virtute, ta alabanza andiac qaditu cituen, da eraqui eriaz arroturic esan zuen: Ez niri orrelacoric esan. Guraso andien seme bat Santu izatea, aditzen det. Baña Achurlati pobre bat, orren santu izatea, nic sinisten eztet. Onelakoac esan, afaldu, ta oiera joan zan. Desdichaduac gaizqui esan bazuen, ondo pagatu zuen, da esana costa citzation.
Loac

2 Loac artu bearreati , larri estu ba-
tec , biotzeco naigabe , ta gorputz guz-
tico oñace biciac artu zuten , ta bertan
iltzea etsi zuen. Aren deadar izugarrie-
tara echeacoa lasterca joan ciran. Ordu-
co bere culpa andia guizonac ezagutu,
ta damuturic ! Ai , esan zuen ! Ai ! Jain-
coaren , da S. Isidroren castigua da au,
ceren onen contra añ gaizqui itzeguin
dedan. Nere S. Isidro : nere Santu an-
dia : onelaco gaitzic nere bician icusi
eztet. Goazen gucioc bereala : goazen
Santuari batcacioa , ta osasuna escarze-
ra. Gauerdia zan , da otz icaragartia ;
baña echecho guciac arguaquin arin era-
man zuten Gorputz Santuaren aurrean
negar andiaquin jarri zan ; da batcacioa
escatu , paqueac egun , da Santuac ber-
tan oloro lengo osasuna biurtu cion.
Onec guero esan oi zuen : S. Isidro
Achurlaria Santua andia da: arequin bur-
letan cer ibilli ezta : niri ondo costa cit-
zadan.

3 Miguel Perez guizon berez bur-
laguillea , ta gaizqui esalea , beguietako
misi , edo oñaze portitzaukin cegoen.
Bere sideac lastimatu , ta esan cioten:
S. Isidro milagrosoari biotzetic deitu , ta

ermek

erremedioia esca ciozala. Eriac burlaz esan zuen : ! O Isidro Beatoa , atoz nigana. Au esan zueneco dolore añ latz , ta garratzac eman cioten , non uste zuen, beguiac oñazez saltatu bear ciotela. Bere animacoac neque gogor orrec argitu ciozcan , da biotzeco damu andiarquin , Santuagana gogotic biurtu zan, bere culparen pena justua ezagutu , ta S. Isidroren Capillara arin joan zan , da barcacioa , ta erremedioia elscatu orduco devocioz bete , ta begui argui , ta garbiaquin sendaturic **e**chera biurtu zan. O Santu amorosoa !

4 Beste batec , dio Joan Diaconoac-
S. Isidroren gloriac , eta milagroac aditu , ta ecer sinistu nai etzuen. Alaco batean ausardiaz esan zuen : Isidroren Gorputza furtan bota dezagun , da erretzen **ez**pada , orduan sinis diteque , Santuac Milagro oriec eguiten dituela. Onelaco maldadeac Santuaren agrabioan esaten cituen , da orra non Jaincoac perlesia gogor batequin elbarritu , ta erremedio gabe , eriozco bortero orrec bicia quendu cion.

5 Leorte andi batean , Madrid guia goseac iltzeco zorian cegoen. S. Isidro

dro bérén Patroi andiari, Gorputz Santua ateratik, Errogativac, beste alcotan bezala, euria alcanzatzeko, asíciozcaten. Añ laſter euria atera etzuten ; da Garsias ceritzan Moro infame batec aſcoren aurrean eſan zuen : Baldin Isidoren Gorputza, aguirian dagoen artean, oiei euria ematen badie, ni Cristau eguingo naiz : eta cumplitzen ezpadet, zortzi egun baño len eriotza gaſtoc acaba nazala. S. Isidroc bere devotoaç aditu cituen, ta ceruac euri ugari bat eman cien. Motoa Santuari eguin cion promesa cumplitzena obligatua cegoen; baña nai etzuen. Alacoric ezpaliz bezala cebillen, da zortzigarren eguna zan, Baña epe ori bete baño len, Madridco ibai ondoan cegoela, norc edo nola iñorc jaquingabe, gabaz puñaladaz jofiric, illa arquitu zan. ¡ O Jaunaren jui-
cio, ta castigu izugarria !

6 Alonso Sanchez gaitz andi batequin Eleizacoac eguiñic, iltzeco, edo iltzac Medicuac utzi zuten. Baña S. Isidroren Reliquia fede bieiaz eman, da adoratu, ta milagroz bertan ofasuna, guciac cecustela eman cion. Maria Lopez Alonsoren emazte onac Milagro añ
pa-

patente icusi au guizon bati contatu, ta onec eranzun cion : Andrea : Jaincoac emandezagne osasuna ; baña orrelaco Milagroac S. Isidroc eguiten dituela, níc finisten eztet. Gau artan guizon tristea eriotzaco trance estu batean arquitu zan. Berac cion guero : uste zuela , S. Isidroc neque mota guciak aren contra beñgoan descargatu cituela , ta bereala ito bear zuela : Santuaren contra ceren itzeguin zuen , aren castigua zala ezagu tu zuen ; da bere estuan elan cion : Nege Achurlari Santu milagrosoa , barcacioa , barcacioa. Uztazu , ta Meza bi ateraco dizquitzut. Santu amoroosoac aditu , ta bereala libratu zuen ; da goicean lasterca promesa cumplitzen joan , da confesatu , ta comulgatu zan , da S. Isidroren chit devota guero izandu zan.

7 Isabel Soriano aize gaistro batec emaan , da elbarritu zan ; da oñace guiz biciaquin. Sosegugabeco pena onetan zortzi egun pasatu , ta Maria Benita bere Ama , ta S. Isidroren chit devotac elan cion : Santuari biotzetic dei zaiozu , ta seguru adituco zaitu. Ala deitu cioneko Santuac bertan osoro sendatu zuen. Milagro añi claro au alococ icusi , ta publi-

9.

S. Isidoren

blicatu zuten. Onetan ceñ garbosó S. Isidro ibilli zan, Ama onac alabari esan cion. Baña au, leguegabe Amaren, da S. Isidoren contra biurtu zan; ¡Ama, ez niri ori esan. Jaincoaç tendatu nau; ez S. Isidroc. Baña esan bazuen, ondo pagatu zuen.

8 Bereala gaitz andiagoac artu zuen: itu astean elbarritu ta ecin ecertaco baliatu zala egondu zan. Erremedioric etzuen, da eisiric cegoen. Baña bere culpa ezagutu zuen, ta orren pena zala, ceren Santuaren Milagroa sinistu etzuen. Bere negar andien artean S. Isidrori barcacioa escatu cion, ta len baño obeto, bere osasuna: aren Capillata joateço, ta Meza bi ateratzeco Promesa eguin cion. Arc esan, da Santuac eguin, gutzia bat. Bigarren Milagroarequin bertan osasuna artu zuen. Guciac au icusi zuten. Habbelac pozaren pozez Santuagatic cer esan, da cer eguin etziequien. Amac esaten cion; Contu, Isabel: Achurlari Santuarequin burletan ez ibilli. Ez nic, Ama; oi cion, ez gueiago, nere Santu milagrosoari alacoric seculan esan.

9 Madridco Jaun aberats batec bere aciendac ondo erabiltzeco, Morroi,
edo

edo Achurtari fiel bat nai zuen. Cami-potar gazte bat etorri, ta esan cion, bere contura aren lurrac artuco zituela. Nagusiac fianzac escatu ciozcan. Mutillac esan cion: Jauna, nic eztaucat fia-doreric; baña orra fiadore ona, ta segu-rua: S. Isidro Achurtaria Fiadore eman-ten diot: eta bioc eguin degun tratu-gucia cumplitzen ezpadet, Santuac cas-tiga nazala. Nagusi onac Santuaren amo-rez, ta aren icenean morroia artu zuen. Au arlotze cegoen, da chit ondo janci-zuen, da aurrera diruac ere eman cioza-can. Mutillac bere burua an goapo ieu-si zuenean, laster igues eguin cion: ta emen S. Isidroren gracia oneco Milagro preciosoa.

10 Morroia gabac igues joan zane-an, alacoric ustegabe, S. Isidroren Ca-pillaren ondotic igaro zan. Corrica, ta iguesca arin, bere ustez cebillen. Baña, ò! Isidroren poderioa, ta catea mila-groloac! Eleizaren giran gau guztian cor-rica ibilli zan; da eguna arguitu, ta lo-tua bezalà an arquitu zan. Nagusiac Mu-tillaren berri jaquin zuenean, S. Isidrori queja amorosoac, Fiadoreari bezala e-matera, Eleizara joan zan, eta orranoq Mor-

Morroia giraca an topatu zuen. Bacebi Hen, baña Santuac bere oneraco an ceukan loturic. Cer eguiñic etzegoen. Nagusiac, eta berae Milagro añ aguirri andia icusi, ta au Santuagana bereala, ta biotzetic biurtu zan : da Jaincoari, ta Nagusiatzi barcacioa escatu, ta benetan S. Isidro milagrosoaren icenean, bere bici guztian Nagusia serbitzeco ofrecitu zan.

AMAZAZPIGARREN sa.

SAN ISIDROREN BESTE FABORE, TA MILAGROAC.

E Guia esatera, nere Iracurlea, Santuaren Prodigio guztiac ecin emen esan ditezque. Ecin contatu ala, chit asco, ta era ascotan dira. Milagro mota gucietan Jaincoac bere S. Isidro chit gloriosoa egun izandu du. Gure eleraen lurretic cerura bere piedadezko entrañiac eraman, da an zabaldu, ta guretzat idiqui cituen. Lurrean gucienzat Onzale amorosoa bazan, ceruan Onguille poderosoago da. Ascotan S. Isidro bere devoto, ta besteai eder, da glorioso agucitu zaie, ta nai, ta bear

zuten osafuna cerutic ecarri die. Beste ascoci aurrea berac artu , ta beren trabajuetan cer egun bear duten Santuac eman die. Buruco miñ andietatic chitasco , ta beste gaitz gogorretatic are gueitago , ta batezere calentura luce gaitoeratic libratu izan ditu : eta S. Isidro chic poderosa onetan , da beste prodigietan beti izan da.

2 Asco beguietaco oñazez acabatzen, edo itsulturic ceudenac Santuari deitu, ta bestegabe prodigio claroquin milagroz sendatu ditu : beguiac arguiac batzuei, maiñcu ascoci beloac , erreñ ascoci oñac: Elbarri ascoci indarra , ta osafuna: etseric edo erioa beguietan ceucatenai bicia eman die , ta osoro sendatu izan ditu: ill asco piztu, edo relucitaÑu ditu: dembora lucean umeric gabe penaz ceuden ezconduai ceruco frutu , edo umeen bendicioa Santuac eman die. S. Isidrori oseguin , da deabruac iguesca alcotan aienatu dira. Satanasen aferreetañ gaizqui bici ciran Ezconduai ceruco paquea Isidro paquetuaec ecarri die. Deabruen mendean , pecatuen lazoetan nasturic luzaro ceudenai eguiatzco penitencia , confesio olo bat , eta biciera berri santua paquean egui-

eguiteco lagindu die Mairuen cateaquin, iltzeco sentenciarequin ceudenaí, elcura, libertadea, ta bicia eman die. Eta itz guchian orra asko esan, eta onetan Cristau devotoac nolerebait icusico du, S. Isidro gloriosoa ceñ guztizco Milagrosoa, ta alde gucietara ceñ prodigiosoa dan.

3 Gure Espanaco Butu, edo Co-
tean Erregueetatic bera gende guztiac
S. Isidro beren Patroi estimatuagandic
artu dituzten fabore milagrosoac cabu-
ric eztute. Madrilen Erregueac, eta bes-
te chiqui ta andiac beren gaitz, edo pe-
ligroetan Santuagan, nai duten gucia se-
guru daucate. Leorte andietan euria el-
catu, ta Achurlari Santuac bere campo-
ac cerutic ugari irrigabatzen ditu. Guizon
gazte zanetic S. Isidroc berezko gracia,
edo berezquiero oficioa zuen, iturri
zarrac beritzeko, eta iturri berriac a-
guertzeko: putzu leorrac garbitu, ta e-
derqui maneatzan cituen; eta urai beti
iranteko bide segurua ematen cien. Ma-
rabillazco ur gozo garbiac Santuac itur-
ri berrietan atera cituen: eta len da gue-
ro, edo beti S. Isidroren faborezko urac
Milagro andiaquin ceruko Boticaco eda-
riac

riac izandu dira, ta ascoren olasunagatik Jaincoa alabatzeko Bidea.

4 O nere Achurlari santu paregabea, ta gucien onguillea! O! ta eñ miragarri, ta gloriosoa, ala ceruan, nola lurrean Jaincoac bere Santuen artean eguin zaituen! Gure Erregue andi dichofoen urrezco Coroa ederra, eta oien Corteco Patroi, ta Bitarteko poderosoa, ta Aitaric maiteena zu cera: Achurlari garbi, ta Necazari prestu gucien ceruce amparo sagradua zu cera. Oie beren neque estu, ta gaitzotan esperanza ofoz zugana datozi, ta berac nai dutena zuc eguitoco, zugana biurtu bear dute. O cer fedea! O cer leguea! O cer bitzeco amorioa oie, eta gucioc Zuri zor dizugun! Bada alaco virtuteen egem-gloae zure miragarrizco bicitan, ta arrigarritzco Milagroetan beti eracutsi dituzu! Gure Necazari on gucien biotzac zuri gogotic jarraitzen, ta beren bici- era pobrean zu imitatzen biciro animatzeo, laburcho badere esan ditugun Marabillac, ascodimbat, edo sobra dira.

5 Orañ, nere Santu chitezco Onguille maitetsua! Melede andi bat, edo

an-

andiena , nic ere escatu bear dizut , eta da , eriotza on bat , edo Jaunaren beguietan preciosoa dana neretzat , eta gure , edo zure Necazari onradu gucienzat . Badacutsu ondo , nere bitarteko poderosoa , or goien , da Jaincoaren ilpilla arguian , iltzeco zorian banago ere , zure icenean , da zure amorez cer al eguiñaz eguin ditudan , da necazari maiteen salvacioa cembateraño defeatzen dedan . Orienzat , bada , lau meseide bearrenac , eta nere biotzean beti josiric dau-denac eman bear dizquidatzu . Lenengoa da orien paquezco , ta zure antzeco biciera santu bat elcarren artean guciac eguitea : eta deabru chartac , Zu , ta zure Esposa Santa bezala , inquietatu nai baditu , zuetara echecho paqueagatic acudi dezatela , ta chit biotzetic , S. Jose gloriosoari ta zuei bioi , Pater noster , da Ave Maria bat egunoro beti erreza dezatela .

6 Bigarrena : Necazari guciac zure fabore , ta zure guifa , illean beñ , edo lenago , Jaincoaren , da Ama Virginaren egun andietan , confesatzea , ta itzaquin baño , obra , ta egemplaquin are gueiago echechoac eramatea . Dotrina , Ser-moi ,

moi , ta beste Egérçicio santuetara joantea , eta Eleizan , zuc bezala , céruco jaquinde santua icastea. Irugarrena : Juramento , birau' , ta gaizqui elacac beren egemplo , ta contuarequin quentzea , ta echetic betico aienátzea : auzoai , ta iñori basteri seculan gaitzic ez , baicen al dan on gucia Jaincoagatic , eguitea : goiz echora guciac biurtu , ta afaldú baño den , Ertosarioa ; ta beste devocioc eguitea. Laugarrena : beren dembora datorrean , Semeai , ta contuzago Alabai beren züzen bidea ematea , edo eraonean oriec ezcontzea. Onetako Naguitafun edo atzerapena Gurasoen , da umeen condenaciocó peligro andia oida. Orañ , Guraso diranai nola , ta cer gaztetan nai zuten ezagutzeco arguia emaiiezua. Zuz zure Elposa maitearen aurtean zure pobrezaren Testamentu garbia egun cenduen bezala ; gure Echajaunac ere , juiciozo personaqtin gauzac ondo beguiratu , ta icusitic , lenbaño len demboraz , edo bereala , ta beregan daudela , beren Testamentua egun dezatela : onela libre zure guifa , Jaincoa beti serbitzeco lurrean , ta zurequin bateau gucioc bera alabatzeco ceruan. Amen.

G

SAN-

SANTA M A R I A

SAN ISIDRO ACHURLARIAREN
Esposa gloria, edo onen Bicitza, Vir-
tuteac, eta Milagroac.

Ure Jaincoaren Jaquinde
miragarriac bere Eleiza
Santaren edertasunera-
co, Guizon, da Andre-
en artean Santuac nai
ditu : aberatzen, da po-
breen, chiqui, ta andi,
altu, ta bajuen artean. Aten Poderio, ta
Ontasun emalleac caburic eztur, ta ori
era gucietara chit arguito eracusten du.
Madridco auzoan, Santa Maria, S. Isi-
droren Esposa escogituan au claro, ta
ederqui icsusi zan. Jaunaren Sierva mai-
te

te', ta Adisquide doatsu au bere Estadu
gucietan guciz mitragarria izandu zan.
Ezcongai gazte, edo Doncella zala, Vir-
gina chit garbi eder, da fama andicoa:
Ezcondu ta chit onesta, ta fede ona
oforo gorde zuena: Matrimonioan ber-
tan, Jaincoa obeto serbitzeco, conseju
divinoaz, bere Senar Santuarequin ba-
tean, Ánai Arreben, edo Senideen le-
ialtafun, ta castidade garbi osoa, voto
eguin, da gorde zuena. Laugarrena: Se-
narra cerura igoezquero, bere Alargun-
za bacarrean, da paue santuco eguin
zuen Biciera bertian. Lau Estadu oietan
Andre pobre guztien ceruko Ispillu eder-
ra, lurrean gure Santa, icusico dezun
bezala, izandu zan.

LENENGO §a.

SANTA MARIAREN JAIOTZA, ACIERA,
ta Gaztetasun Santua.

Jaimeoaren conseju ezcutatua da,
Santu ascoren Jaiotza non, da
noiz izan zan, ez jaquitea. Ala Santa
Maria ceruko lore preciosa bezala, Ja-
incoac munduko Campo, edo Eleizara,

G 2 be-

bere elscutic bialdu zuen. Baña hoiz, ta non, da onen Gurafoen berri ciertoric eztaquigu, ceren Maria aur preciatuac, ez lurrecoa, baicic ceruoa guztiro izan bear zuen. Santaren Procesoetan jaquina da, Cristau on, da onraduac, ta cerbait zuten Achurlari garbiac onen Gurafoac cirala. Ama Virgiñaren devocioz, Maria Bateoan, izena eman cioten, eta graciazco Ponte, edo Iturritic, bere alaba bezala Virgiñen Amac bere conturabetico artu zuen. Amac Jaincoaren elcucic ceruraco señalatua bezala, bete alaba maitea artu, ta chit contuz, ta amorez bere bularrean aur graciosoa azi zuen.

z Maria preciosa gorputzean aziazi cijoan guifa, bere Gurafoen, da besteen gracian aurreratzen zan. Chiquichoa zanetic, bere Ama onac lenengo oracioac eracatsi ciozcan; eta oriec icasleko naiera, ta berezko doaia zuen alabac. Arrazoaren argui, edo usora etorri zanean. Jaincoaren bildur fantua bere biotzean farru citzaion, eta Eleizaco oracioac, ta Cristau onac bear dituen gauzac, eta doctrina contuz, ta ederqui icasfi cituen. Fede santuco Misterioac, eta

ceru-

Ceruco bidea obeto icas-teco, bere egem-
plo onarequin Amac Alabari Eleizaraco
bidea eracutti cion, da berequin erama-
ten zuen: eta nola añ egoquia, ta one-
raco Jaincoac eguiña zan, chit pozic
Eleizetara joan oi zan. Lenengo Meza
santua devocio guziaz enzutera; eta
guero Dotrina, ta Sermoieta. Onela
Cristau, edo Ami onac beren Alabac
aci, ta oitz bear dituzte.

Aurcho inocente Jaincoaren es-
cogituac Eleizan icusten, da enzuten
zuen gucion, argui egunoro andiagoac
bere anima garbian sentitzen cituen: be-
re postura, modestia, ta inclinacio onac
alcko laguntzen cioten. Maria añ devo-
cio andian Eleizan icustea bera, egem-
plo chit ederra, ta beguiratzea zuten
gucien mirarizco consueloa izan. San-
tuen ceruco Escola larrean da Eleizi-
emen Jaincoaren doaiezco arguiac, Mis-
terio, Sacramentu, ta Virtute gucien
lecioac artu cituen. Lur ondo apañdu
batuen gaila, nola bere biotza prestatua
ceukan, ceruco argui, ta virtuteac leia
santuan Maria inocentearen anima eder-
rean sartzen ciran. Jaincoac gogo chit
hero bat eman cion bera ezagutzeko,
ta

102   Santa Mariaren
ta aren Ontasun , ta beneficioacgatic
amatzeco : eta bere Jabe Divinoa cem-
bat gueiago ezagutzen , zuen ambat guei-
ago billatu , ta amatu nai zuen.

4 Inclinacio santu oiec egunoroko
egercicio , oracio , ta devocioquin Sta.
Mariaren anima garbian Elspitu Divino-
aren argui beroac irazaqui eitzutzen : eta
oiec ecarri cioren sede bici bat , ceñe-
an , cimendu seguiuan bezala , Santida-
dearen lustraiac , loreac , eta frutuac ga-
retatik sortu , ta an ederqui jaio , ta azi
cirian : eman cioten Esperanza firme bat,
eta onetan , Ondasun gucietan bezala,
bere Jaincoagan erregalatzen zan. ¡ Ah
munduko ero baño utsac ! Santa Maria
Doncella pobre gazteari beguira zaio-
zute , ta galde : ea cer aren Esperanza-
ri faltatu citzaion ? Zuec ez bezala zori
onecoa zan. Zuec lurreko gauza misé-
rien artean , edo azpian beti gose , ta
egarri , edo zuen biorza beñere conten-
tu ezta , eta aizatu , ta banidade utsa-
ren ondoren galdua dabil. Gure Santa
Jaunaren confianzan , ceruan bezala; be-
ti contentu , ta afea , guciz erregalatua
bici zan.

5 Caridade , edo Virtute guztien ja-
in-

incozco Erreguiña , Fede , ta Esperan-
zaren Coroa , Jaincoaren , da Gueide,
edo Progimoaren amorio ederra da: eta
onetan Santa bere Espolo Divinoac chit
señalatua eguiñ zuen: aren biotzean Ca-
ridade onec cer oficio , ta cer milagroac
eguin cituen , camporonz cerbait , nai,
ta nai ez , aguertzen zan ; baña nola San-
ta añ barrencoia , issilla , ta beguiratua
zan , Jaincoac bai , ta bestec iñorc orren
berri etziequien. Alere gauza ciertoa da,
Jaun amorosoaç bere Esposa santa one-
tan atseguiñ andia beti artzen zuela, ta
bere argui, sabore , ta erregalo Divino-
az betetzen zuela. Emendic bere toqui
edo centrotic bezala , cetozen onen E-
leizaco egoera luceac , ango egote-
co modestia , ta solegua , ceruco con-
templacio , ta Jaincoaren perfeccio , ta
marabilletan biciro pensatzea , edo arti-
baten guifa, arrobaturic an egotea: e-
mendic Jesus bere Espolo maitearen Pa-
sioco Misterio , edo Pauloetan guztia
amorez urtu , ta negarrez delegeuitea: e-
mendic Ama santiísimaren amorio go-
zoa , ta beste Santuen eguiazco devo-
cioa , ta oriec bici santu batean imitat-
zeo gogoa.

Gu-

6 Gueien begujetan aguiri zanez,
 Egercicio eder orien frutxa gendeac bar-
 cecuisten , bada Doncella gazte santa ba-
 ten egemploac berez joiac bezala beti
 eman situen. Echetic Eleizara , ta emen-
 dic echera baño beste bideric Sta. Ma-
 riak erziequier. Gurasoetan Jaincoari be-
 guiratzen cion echean , da echeraco gau-
 zetan ; oiec beren Alaba chit umilla,
 chit obedientea , ta beti elcupecoa zu-
 ten : bere bician ez beguiric jaso , ez
 itzic atera , Gurasoen aurtean ; baicen
 ondo aditu , ta aguintzen ciotena , isi-
 lluc , ta chit gustoz eguin. Aciago edo
 andia zala , ta amari laguntzeco diña
 icusi zanean , echea gobernatzen ondo
 icasí , ta Ama onari bearhai guncietan be-
 rac aurrea arten cion : eta lan oiec
 Gurasoen gustora aire galantarequin zu-
 zendu ; ta Amaren guisa Alaba santa jos-
 ten , ardazquera , edo gozuetan chit go-
 gotic aritzen zan. Bere ide , lagun edo
 adisquidequin jardun beat zuenean , chit
 egoqui , igocala , gracia onecoa , ta chit
 gusto emallea zan. Baña bestelaco jolas,
 edo berriqueta , joco , ta dembora galt-
 zeco peligroetatic chit igues cebillen.
 Jaunac bere Elposa maitea bezala , er-

re-

retiro santuan nai zuen, da bereganonz amorez tiratzen zuen. Gucian cintzoa, beguiratua, ta devota Jaincoac beretzat eguin zuen.

BIGARREN §a.

*SANTA MARIAREN BIGARREN ESTADUA
edo Ezkontza ezquieroco Marabillac.*

IUre Santa Doncella gaztea banan ere, munduko eraquerria, ta banidadeetatic igues beti, ta urrutibilli zan: Erreligioko erretiroan bezala, ez munduac arequin, da ez arc munduarequin cer icusiric etzuten: Jaincoac beretzat chit goiz, ta betico artu zuen. Virgiña Santa onen prenda el cogituac, ta egercicio santuen egemplaç gaztien beguietan, ta aoan cebiltzan, da icusten zutenen platicac ciran aren marabillac, eta virtuteac contarzea. Bere demboraco gazteen artean Jaincoac chit egoqui ederra eguin zuela, Autore batec dio: ala Proceloetan ere aren edertasuna afamatu da. Baña orí azaleco iduri utia zan: bere modestia virginalac ori gueiago lurrean ere jafo, ta apañt-

apañtzen zuen. Anima santa aren cerueo edertatum ezcuratua norc esan dezaque? Nolerebait aguertzen zan; baña beti oideien artean bezala. Ainguera eder bat icustea zan Virgiña miragarria au icustea:

2 Bere edadearen lorean Jaunaren sierva maite au arquitzen zan: Guraso pobreen umea; baña chit ondo ta garbiro acia. Onen prenda señalatuac, ta are gueiago santidade, ta virtuteac, nola añ jaquiñac, eta estimatuac ciran. Andieheetan ere ezagutzen zuten, da aren zale ciran. Onetan Sta. Mariari cegoquion suerte on bat Jaincoac aguertucion: eta Guraso onen alaba bezala, oien vorondate, ta gusto osoarequin, Eche onradu batean serbitzen jarri zan: da bere obligacioai chit ederqui eranzun cien: bere contuco gauzai cobru ondo emateco, ta guciai gusto cumplitzeco Jaincoaren gracia particulara zuen, ta guztia chit ondo cegoquion, edo escuetara, nai bezala, ceterquion.

3 Dembora aietaco Autoreac diotenez, S. Isidro Achurlari guizon gazte famatua zan: beargai guciataraco chit trebea, ta artaco jaio bezala, beregañ

ce.

cebillena. Madridco Jaun aberats baten acienda, edo campoac bere contura arta, ta bearrean bacarric bici zan. Jaun au seguru ere Joan de Bargas zan: eta dirudienez, Sta. Maria Jaincoaren Doncella escogitua onec serbitzen bere echean ceucan. Isidro, ta Maria nola añ justuac, ta Jaincozco pare, alcarrien antzezo cabalac ciran, eta gende guztien artean añ estimatuac, emendic Jaunaren vorondateco ordua etorri zanean, bien Ezcontza santuraco bidea berez bezala idiqui zan. Jaincoac bere santu maiate bien oneraco bere escutic bezala suabidate andiarequin orien gauzac chit erderqui zuzendu cituen: eta modu oneitan izandu zan guicia.

4 Ala Isidroren Nagusiac, nola alde aietaco aten Lagun, da eguiazco adisquideac bacecosten ondo, cer neque gororraren azpian, lagun on baten faltaz Isidro bici zan. Santuari bezala guztiac ondo beguiratzen cioten, da chit alfo estimatzen zuten. Urte aietaco lanac, eta nequeac igaro cituen; baña ecin ala iraungo zuela cioten. Orrequin Nagusiac batetic, eta adisquideac bestetic ondo artu, ta chit biciro adierazo cioten, eta-

tadua artzea conveni eitzaiola. Santuari chit modu onean baiezcoa atera, ta Jainkoaren sierva escogitu Mariac aren lagun izan bear zuela, contentu andi battean guelditu ciran.

5 Baña berrion ori Doncella santari eman ciotenean, au bere modestiaz lortatu, ta arriturik luzaro egon zan. Ezcontza ori ceruko gauza, ta conveniencia zala ondo cecuzin; baña alere epea cinzoro esca-
tu zuen. Beñ da berriz bere Guraso, ta Aita espiritualarequin gauza oriec begui-
ratu, ta igaro cituen: ta ate gueiago ta obeto bere Jainkoarequin, ta onen vorondatea ezagutu, ta Isidro Santua bere Esposo artzea erabaqui zuen. Santu bien Despotorioa, Jainkoaren, da bestien gustora celebratu zan, S. Isidroren Bicitzan esan nuen moduan. Gure Jain-
coac bere Eleiza Santan Ezcondu gu-
cien biciera oneraco, ispillu eder au ifini
ni nai izan zuen. Ezcon berri Santu oien
eztaietan, oraingoetako zoraqueria, ale
ta bete, edo ordiqueriaric erzan, ta ortic
datozen beste libertade detonestoric,
musica, canta, ta danza peligrozcoric
ere ez: ta oraingo choralda gala zaleac
bezala, gastu, ta costu andiric an et.
zan,

Zan, zor andiac eguin, da nic ondo da quidana, urte alicoren buruan, edo seculan ez pagatzeco. Ezcontza santu onetan moderacio, ta cristau modestia besteric icusi etzan.

- 6 Sta Maria, ta S. Isidro onela ezcondu, ta Jaincoa serbitzen bata bestetaren leian asi ciran; baña ceñ'gogotic, ta cer devocio, ta amore fantuarequin, elatea erraz ezta. Aingueruen guisatceruraco ezezondu biac lurrean bici ciran. Etziran bi, baizen chit bat. Biotz bat, eta anima bat, Escritura Sagraduacion bezala. Ceruko batalun, edo unio fantu onetan beren burua, eta echea zuzentzen, beren dichazco pobrezan, baña chit garbiro, ta poliqui asi ciran. Eche barraumbeco tresnac Echandre berriac, ta campoco lan, da beargaiac Senarrac, beren contura artu cituzten. Egunoroco beren orduac partitu, ta era eder, ta armonia santu batean isiñi cituzten, eta erregla oni beguiratu, ta beti jarraitu cioten. Ala eche artan Jaincoac bere bendicio ugaria, ta Aingueruen paquea betico lartu zuen. Seculan etzan an aterreric, erriertaric: ez eta ezta baidacho bat ere, oraingo ezcont-

110   Santa Mariaren
za dichagabeco ascotan bezala ; eta ba-
tez ere plazaguizon , jocalari , edalea le-
narra , ta mingañlcea emaztea ; eta biac
Jaincoaren bildurgabeac , buru gaistoco,
ta gaizqui lufrituac irteten badira.

7   Santa Mariac , eta S. Isidroc egu-
naren lenengo partea Jaincoari emateco
concierto justu beticoa eguin , da oso-
ro gorde zuten. Biac chit goiztarrac ci-
ran : eta beren gorputz necatuai descans-
su pusca bat , bear bezala eman , da egun-
fentian , edo lenago jaiquiri oi ciran , da
choriaquin batean Aingueru guisa , Jau-
na biotz guztitic alabatzen asitzen ciran.
Batetan biac , ta festetan elcarrequia be-
ti , Jaincoa adoratzena Eleizara joaten ci-
ran. Egun andiac Confesio , Comunio-
raco artuac cituzten : eta graciac ema-
ten luzaro an egon , ta beste Templo,
ta devociozco Ermitetan ibilli , edo ce-
ruan bezala guciétan egoten ciran. Gau-
za ciertoa da , Ama Virgiñaren Santua-
rio fiamatuac , Almudena , ta Atocha-
coa Santu b'en egunoroco , luzaro ego-
teco cerutoquiac ciradela . ; Cer fabore,
ta erregaloac ! Cer Argui ederraren Ama
Santilsimagandic bere adisquide maite, ta
anima garbi aiec egunoro artzen , ta be-
ren

ren biotzetan gozatzen cituzten confue+
lo , ta atseguiñac ! Ontzia nola , ura ala.
Nola Santuac beren animetan ointzi añ
ondo garbituac , ta prestatutac ceuden,
Ama Semeen Marabillac ala ciraden.
- 8 Autore graveac diote. Egercicio
santu oietan Senar Emazteac beti bat
eirala , eta orobat ceruco fabore gucie+
tan ere. Ala itz batean etan dezagun,
Jaincoac S. Isidrori egun ciozcan , da
etan ditugun fabore ta erregalo guciac,
Sta. Mariac orobat artu cituela. Oni Me+
za Santuan , da Eleizetaco bere oracio,
ta devocioetan , Jelù Cristo Sacerdote
Divinoaren Meza , Ainguertuen canta , ta
musicarequin enzutea eman cion : oni
Jaunac bere Temploetan icusten cituen
irreverencia , escandalo , ta beste ofentiac
orobat revelatu , edo eracutsi ciozcan.
Jaincoaren argui oieratic Santac aterat+
zen zuen frutu señalatua zan , Jaun Di+
vino Sacramentatuaren fede bici bat , eta
bere biorzeco erreverenciaric al ziren an+
dienia , esperanza firme , ta amorio ira+
zaqui bat. Orien ondoren Ama Virgi+
ñaren , da Santuen eguiatzco devocioa:
eta orrequin anima santa au , bere Es+
poñ Divinoaren amorez Jurreco traba+
juac

112 Santa Mariaren

juac ondo eramateco , biotzeco umilda de , paciencia , ta sufrimentuaz armatzen zan , eta caridade , ta pobreaquico misericordiaz , ta beste virtuteaz apañuzan.

19 Jaincoac bere Santa au chit ecer-tacoa eguin zuen , da bere S. Isidrore-quín eguiñic ceucan caridadezco con-ciertoa , pobreal beren aparteco Lapico , edo Elzea eguiteco , chit devocioz , ta Jaincoaren pobreenzat bezala , Ama Vir-giñaren , da Jesus onaren icenean da on-ran , Larumbat , edo Zapatuetan gar-biro , ta asco guztiarequin eguin , da po-breal ematen cien. Pobreen limosna one-tan Milagro asco ta miragarriac icusi ci-ran , S. Isidoren Bicitzan contatu ditu-dan bezala ; baña onec , eta bere emaz-te santac guztian zuten beren parteak. Biac Jaunaren vorondatea eguitean beti bat ciran ; ala oracioan , nola bearrean aren gusto divinoa , bacoitzac bere bi-detic , baña biac zuzen beti billatzen , da eguiten zuten. Sta. Mariac Jesu Cris-to bera bezala S. Isidro bere Buru , edo Laguna chit amorez guztian serbitzen zuen. Santua bearguille andi ta cintzoa zan , ala bere lurrac maneatzéan , sola
beste

beste lanetan : esan zan , iturriac , eta
putzuac idiquitzeco ceruco doai , edo
gracia ceucala : eta ur milagrosoaquin
gaur daneraño fama andia utzi zuen.

10 Lan oietan Sta. Mariac bere oracioaquin , ta libre zanean bere elcua-
quin pocic laguntzen cion. Santuaren
alibioraco , berac janaria eraman , da
campoan biac jaten zuten. Ez neguko
otzac , edo izotzac , ez udaco bero ira-
zaquiac obra on oietan atzeratzen zu-
ten. S. Isidroc putzuetan lurra erabilt-
zean , Santac bere otarra , edo cestoan
ori camporatzan zuen : da onela beste
lanetan lagunduaz batac bestearen car-
ga arintzen zuen. ! O Jaunaren gracia!
O Aingueruen atseguiñ andico bicimo-
dua ! O Necazarienzat Ezcondu Santu
bien cer ispllu eder da egemplo mira-
garria ! Santa Maria escogitua ceruco
paquean echean cegoenean , edo cam-
poeran cebillenean Jaincoaren beguietan,
da presencian cebillen. Baña deabruac
bien biciera santa ecin icusi , ta S. Isi-
droren contra , len esan diran infernu-
co lazoac , ta tentacioac alde ascotara
asmatu , ta armatu cituen. Orduan el-
gan ciran guezur , da testimonioetan ,

114   Santa Mariaren

Santa beti bere S. Isidrorequin omen zan.
O nolaco paciencia umillaz Jaincoari
areu onra ; egua , ta paquea escatuc
cion ! Oracioan bere Jaincoa , ta nai
zuen guria billatzen , da arquitzen zuen,
ala echecho erretiroan , nola bideetan ce
billenean : jaincozco contemplacio chit
altuan arrobaturic campoetan ibilliz
zan. Oracioan S. Isidrori , esan diran
Marabilletan beti lagundu cion.

115 Zori oneco Ezcondu santu oiei
Semecho bat Jaincoac eman eien , ta
Bateo santuan icena Joan eman bide cio
ten. Ama Santac ceruco bendiciozco
frutua , ta Jaunac araco emana bezala,
chit contuz bere ori aci zuen , da ora
cioarequin berriro bicia enaan cion. Chi
quia zala , ta alacoric ustegabe putzuan
erori , ta itozan. S. Isidro berè bearre
tic orduan cotorren , ta Santa Maria ala
ta añ triste icusi , ta arequin batean ora
cioan jarri zan , Jaunari biac beren se
mea biciric escatzen ciotela : eta Jainco
ac bereala aditu , ta seafca bigun batean
baletor bezala , goraño urac milagroz
aci , ta Semea biciric artu zuten , eta
biotz guzitic jaunari graciac eman ci
ozcatei. Seme onen gañean gauza cier
to-

foric, chit guchi daquigu. Nic arquitu dedana, az-juenean elango det.

IRUGARREN §a.

SANTA MARIAREN IRUGARREN ESTA-
dua : Nola Senar Emazteac Castidadea
gorde zuten.

IMirarizco Santuren batzuen, ba-
na guchi, edo contatuen ar-
tean icusi da, Sta Mariac eta S. Isidroc
Esp.ritu Santuaren consejuz gobernatu-
ric eguin zutena. Luizaro ejemplo eder
also eman cituzten Ezcondu lantu biac,
ta laguna da ezagun auzo aietacoac arri-
turic ceuden oien ceruko bici modu, ta
mirarizco paque fantuaz: eta onen ga-
ñeañ bear dana esan degu. Baña orrez
giñera, Santu biac Jaincoaren amore,
ta santidadate guztian gorago igo nai zu-
ten: eta beren Jabe maitea biac, eta
bacoitzac obeto, ta libreago serbitzeco,
ta aren argui divinoarequin, Castidade
garbian, Senide, edo Anaia Arrebac ba-
cirran bezala, biac garbiro bicitzeco ani-
mo, ta consejuric Santuena artu zuten.
Emazte fantac bere Isidrori, Santu an-

H₂ dia-

díari bezala gucian beguiratzen cion, da.
Jaunaren vorondatea seguru eguiteco,
aren obediencian beti egon nai zuen. Ba-
tac bestea fede, erzelpeto, ta amore
santu garbi batequin estunatzan zuen.

2. Erri, edo Baserri aldotan beren
bearrean Jaincoac Isidro, ta Maria era-
billi cituen, eta beti biac alcarrequin.
Jaunaren Providénciac au nai izan zuen,
beren exemplo ederrac ematen, Mila-
gro andiac eguiten, ta auzo aiec guciac
lantificatzen ceruco prodigio biren gui-
sa ibilli citezten. Dembora orietan, da
Erri ajetan Cofradia Santa, ta orietaco
ejercicio chit piadoso asco, ta jaincoz-
co Erregla ederraquin berriro jaio, edo
fundatu cituzten. Oriez ciran: Egun an-
dieran Campotar guciac confesatzeko, ta
comulgatzeko: guciac batean, edo el-
carrequin beren barazcaria jateco: Ama
Virgiliaren Eleizan devociozco beren e-
jercicioac Cofrade guztiac egun, da
ordu jaquinetan eguiteco: caridade san-
tu, ta Jaunaren paquean beti bicitzeco,
Ceruco Erregla oietatic frutu chit an-
dia ateratzen zan, da Santu biac egui-
noro ta amorio andiagoaz irazaquinic,
espíritu, ta frutu ori guciago aurrerat-
zen

zen zuten. Ori gucia obeto seguratzeko
an auzoan beren pobrezatic lur pusca,
edo acienda bat erosí zuten , da ori San-
tu biac pocic , eta biotz guztitic , Ama
Virgiñaren Eleizari aguindu , ta eman
cioten.

3 Egemplo piadoso onéquin , da be-
ren obra , ta conseju santuaquin beste
ango , Achurlari onradu alco orretara
chit animatu ciran : biciera berri sentu
bat artzen zuten , limosnac eguiten ci-
tuzten , da egercicioetako asistenciac guz-
tien devocioa chit biciro aien biotzeten
berotzen zuen. Obra santu oiec Jaincozo-
co señale claro , ta aguirian icusten ci-
tanac bezala , orañ ere badiraute : San-
tu oien memoria gozoa , Jaincoa alabat-
zeo beti bici da , ta berriro egunoro
irizaquitzten da. Onela amorezco pren-
dac Ama Virgiñari , ta aren Seme mai-
teari ceruña bialdu ezquiero , edoceñec
dacus , cer ango saria , Jesús onaren , da
bere Amaren beguietan da biotzeten San-
tuac mereci , ta arquitico zuten. Orre-
laco , ta guc esan al baño , beste obra
Santuagoeran Ezcondu pare miragarri
Maria , ta Isidroc beren devocio umille-
an jardutene zuten : eta emendic , edo or-
duan,

duan, Jaincoac, eta bere Amac gorago, ta berengana go jalo nai izan. cituzten.

4 Santu biac Jaincoaren Misterio, ta gauzetañ, Jesu Cristoren Paulo Divino, ta Ama Virgiñarenetañ, devocio chitigoal, da berdin bat zuten: eta orrequinbatean, beren biotz, ta animac amorio santuari al egun guztiaz biac aguinduaç bezala, arenzat bacariic bicitzeko, Jaincozco sugar argui beroaz iraziqui cirañden. Sta Maria maiteac Castidadea chitgarbito, ta osoñ gordetzeço deseñ bicietan aurrea artu nai zuen, da Jaincoari biotz guztitic bere argui divinoa, ta gracia escatu, ta Confeslorearequiu gauzac soseguz irago, ta ondo beguiratutric erabaqui zan, da Voto santuan firme jarri zan. S. Isidroren animaco berri ondo ciequien, ta guciaren contu onieman cion, eta bien vorondate libre osoarequin beren sacrificio, ta constagracio andi betirocq Jainan egun cioten. Demboradu batean beren Echean Senideen guisa, edo lurrean ceruco Aingeruen guisa, biac chit ondo bicitzu ciran.

5 Gueroenean, nola Emazte santac
Ama

Ama Virgiña bere Ama maite bacarzat artu ; ta ferbitu nai zuen , Caraquizen beraren Eleizaren ondoan biac zuten beren Echecho bat , eta Isidroc bere Esposa maitea ara eraman , ta Ama santissimari betico eman da utzi cion. Santua bere lanetan jarduteco Madrida igarzo zan. Sta Maria ceruco uslocho inocente baten guisa amotiozco bere egoaguciz lasai , ta biciro zabañten bere bardade gozo artan alí zan. Devocio andiko Ama chit eder , ta polí bat , bere Seme preciosa bendicioa emateko moduan , besoetan duela , Eleiza artan lenagotic adoratzen zan : ta arrezquiero are gueiago , Santaren güztizco devocio paregabeagatic : Emen Ama Semequin zuen bere gloria bicia : Jesús Ederrac , eta bere Amak Sta. María beren maiteari aitocan izteguiten cioten. Beñ batac , guero bestiac erregalatzen zuten , da ceruco izqueta , edo coloquio divinoac cituzten. Bien amorez erte , urtu , ta deseguin , da beti ceruan cegoen.

6 Jesus divinoac , eta bere Ama gozoac bai , ta beste iñorc eztaqui ceru artan , ituren artean cer igaroco zan. Santa onela guciz erregalatua. Ama Se
mien

meen amorioz zoratua bezala , bien betico contemplacio altuan bici zan , da beregandic irrendaco baten guifa , campo , ta bideetan ere arrobaturic ango gendeac topatzten zuten. Betico garbituaz bere Eleiza chitez garbia , eta al zuen apañduena ceucan. Ama Semeai • lore ederrezco , presenteac bere amorioaren señalean eguiten ciezten. Auzo aietan arguitaco limosna escatzen zuen ; eta Ama Virgiña obeto apañdu , ta ederquiago iduquitzeco cer eguin etziequien, Santa ceruco glorian onela bici zan artean , deabruac lurrean guezurrezco bere trampac , eta fareac ezarri cituen aren contra. Orretaco , Jaincoac licencia eman , da auzo aietaco guizone gaito batzuez baljatu zan. Oiec deabruac engahatu , ta S. Isidro Jaincoarequin berre beartean ari zan lecura joan , da Santuaren Bicitzan esan degun bezala , beñ batzuec , guero bestiac , aren paquea inquietatzeco , esan cioten , aren Emaztea , fede gabe , ango artzai , ta unaiaquin pauso charretan cebillela.

7 S. Isidroc bere Emazte Santaren berri obeac cituen cerutic , ta baciequien, ceñ santa maitea zan. Bestiac berriz Satana-

tanaseñ guezur , ta iduripenaquin , cer igarotzen zan etzecusten : orien itsut-suna , ta Jaincoaren ofensa Santuac chit aguitx sentitu zuen. Lengo guezurrac aditu , ta oraingo aquin are penatuago ee-goen : eta bere Nagusiac negarrez topatu zuen. Cer zuen galdeitu , ta guizon aien testimonio falloac contatu ciozcan. Jaincoagana biurtu , ta biotz guztitic bere arguia escatu cion , da ceruco Milagro claro aquin guciai eguaia aguertzeco , Nagusia , ta guizon oriec Emazte santa icustera eraman cituen. Guziac lecu ezcutatu batean ceuden : eta orra non Sta Maria beste aldetik bere orduan ibai aldera ceterren : Zubiric etzan lecura allegatu zah , eta beguira ceudenac , icusi zuten , nola olio ontzia escu batean , ta arguia bestean cecarren , da ibai bazterrean bere mantilla urtan bota , ciñatu , ta mantilla gañean , leor-rean bezala , batere bustigabe ibaia ligaro zuen.

8 Santaren Milagro andi au beren beguiz icusi , ta len ahi itsuac ceudenac arguitu , ta arrituric guelditu ciran. Gu-re Jainco poderosoa alabatu , ta Sta Ma-gia inocenteari paquea seculaco eman cio-ten,

ten. Ori guztia lenagotic ciequien S. Isidro umillac : bada beñ batean Mariä, ta Isidro an bertan Ama Virgiñac escutic biac ibaian igaro cituen : eta egunoro, edo beti Santa ala iragotzen zala gauza jaquiña , ta publicoa eguin zan. Eñan deguna , ta Autoreac diotena : Marabilla gucietan biac beti bat ciran. Beste batean campoan ceudela , zacur batzuec erbicho bati cerraozan , da arrapatzeco, edo itotzeco zorian cecarten : beren piedadezco entrañaquin Santuac lastimatu ciran. Santuac orduan : Isidro , eñan cion, erbicho oni ez gaitzic eguitea , zacur otiei aguin zaieu. Santuac , tolesgabe Mariac naizuena , zacurrai aguindu cien, da bertan arrituac bezala gueratu ciran. Santagana erbia joan zan , eta palacatu, ta etxaiac joan ciranean , erbi gasfoari Santu biac , ta libertadea pocic eman tioten.

9. Santa Mariaren piedade , ta ceruco inocencia au miragarria beti izandu zan , eta bere Senar Santuac ala ezagutu , ta aren ontarako , ta guztien fede on da estimacionako Milagro andiaquin orien aurrean aguertu erazo zuen. Santa bere contemplacio , ta Marabilen artean,

tean, Jesus ona, ta bere Ama maitea serbitzen paquean luzañ bicituzan. Dembora orretan S. Isidro Madriden bici zan; eta bat zuen diotenez, laroguei ta amar, edo amaica urtecoa, ta ceruñaco ondo eldua. Jaincoaren Bateoco gracia, ta inocencian cegoen, eta Jaunac bere Adisquide maitea gloriaco bere Erreinora etaman nai zuen. Eriortzaco gaitzac, ta ondo laburrac eman cion, da Sta María ceruñaco abisoarequin, Caraquiztic Madrida arin joan, da esan al baño errefpeto, ta cariño gueiagorequin, bear bezala, bere Isidro santu laztanari, Anaiatik onenari bezala gucian lgundu cion. Eleizaco Sacramentuac demboraz, ta chit beregan cegoela artu, ta bere pobrezaren testamentua Sta. Mariaren aurrean egun, da aren contura gucia utzitic, esan guenduen moduan, Santuen guita iltzan. Eleiza santaren piedadezko oficio guztia Senar Santuari egun, da Santa Ama Virgiñaren bere ceru bacarrera biurtu zan. Biciac iraun cion artean, bere Marabillazko egercio, ta virtute gucien mirarizko egemplotan dembora gucia igaro zuen.

LAU-

LAUGARREN §2.

SANTA MARIAREN ALARGUNTZA , ERITZ
otza preciosa , ta Milagroa.

I Urrean zuen consuelo , ta amparo bacarra , edo Isidro bere guztia Sta Mariari Jaincoac cerura eraiman cion : eta beste andreen negar , da ceremonia gueieguiac largaric , Joan berre Semearri , diotenez , guztia , edo Isidroa aguindu zuena bereala eman cion. Lurreco artu emanetatic libre , arinago Santa cerurronz igo zan. Madrider Santu biac visitatzen cituzten Eleizac , ta Ermitac , orduan amairu bide ciran. Atochako Ama Virginalaren Santuario sjanquiña ; ta Almudenako , orañ Corteco Eleiza Nagusien , edo principal dana. Arrezquero Sta Mariac Caraquizen bacarric bici zala , alde aietan ciran Ama Virginalaren beste Ermita ascoren contua artu zuen , da gucietan bere limosna , e-gemplo , ta prodigioquin , gende gucion devocioa chit bicirrotu , ta aurreratu zuen. Orietan berac ama Virginalaren fabore asko gozatu , ta orandaño ceruko memoria gucienzat utzi zuen. 2

2 Egercicio santu , ta miragarri oietan Jaincoaren usatortola baten guifa, zori oneco bere erretiro , edo soledadean , Maria Iurrean , ceruan bacegoen bezala , demborada batean bizi izan zan. Baña Aingueruac , eta Cerutatrac , ta ate gueiago Jesus bere Esposoac , ta onen Ama maiteac beren glorian icusteko aren zaletu ciran : eta anima santa onec , lagun dichoso aien , da Jesus , ta bere Amaren erregalozco mandatuaquin suac , eta garrac irazaqui , ta biotzetic amore guciaren atzeneco bombonadac ematen ahi zan. Suspirio bacoitzean aren espirituac egaca bolatu nai zuen : eta amotriozco miñ , edo gaitz gozoac artu zuen. Onec estutu , ta bere biotz guztitie , bere guztiari , edo Ama Virgiñari otleguin ciñ , ta bere anima santarequin batean , bere Testamentuan Echecho , ta lur puñca bat (ori zan Sta Mariaç zuen guztia) utzi ciozcan. Eleizacoac iñoiZ ere baño devocio , argui , ta amore gueiagorequin eguin , ta bere Ama santissimaren Eleizan enterratzea aguindu zuen. Ceruetaco Erreguiña Aingueruquin presente ceucala , ta aren gloria cecucela , uso zuri eder baten guifa , bere espiri-

éspiritua aren elcuetan , ta Jesuseñ Biotzean eman zuen. Gorputz santuaren Relicarioa Ama Virgiñarenzat betico gue-ratu zan, da an ceruco fabore señalatu asco , ta Milagro andiac bere devotoai eguiten diezte.

3 Aita Daniel Papebroquioc seguratzentzu, Sta Mariaren Milagroac chit aliko dirala : eta ori bera Santaren Procesioetan contatzen da. Benedicto Aita Santuac ibere obretan , prodigio oien gañean alabanza chit andiac dacartz : eta gure Aita Serranoc Santaren Bicitzan, oriec eta beste Marabilla andi asco contatzen ditu. Santa Maria chit berezquiero Bitarteko poderosa , ta milagrosa bere devotoen buruko miñ edo trabajuetan izandu da. Orrez gañera beste gaitz mota , ta eriotzaco peligro estuetan ere , chit probechu andico Milagro asco egunizandu ditu. Santa preciosa onen Burua miragarrizco veneracioan , Ama Virgiñaren Aldarean , bere Sagrario eder battean beti egon da : eta Erri aietaco gen-deac Procesio devotoetan , Santari beatituzten faboreac escatzerak etorri oiziran , baita ere aren betico Milagroen graciak , edo esquerrak ematera. Oieccin

ecin contatu ala ciran , da Santa Mariaren sepulturaco Lur pulca bat gendeac eraman , da aien fede biciac , nai zuten gucia , alcanzatzen cien .

4 Santa Maria de la Cabeza , edo Buruhoa , esan oida ; baña ez Santac , ta ez aren Gurafoac , orrelaco icengaña izandu zuten , Aita Santuac berac , ta besteac diotenez : eta Aldare artan ce goen Buru Santuagatic icen ori gende en devocioac eman cion . Onen Gorputz , edo Reliquia santuac laureun urte , edo gueagoan , Losa andi batequin estaliric egondu ciran . Ceruco errevelacio , ta aviso milagrosoac Jaincoac modu alco tan ematen cituen : eta azquenic , Jau naren fede , ta devocio guciz particular , ta bero batec gendeac irazaqui , ta mobitu cituen . Reliquiac aguertzeco pres tatu ciran : Losa jafo , ta Obia idiqui zan : Puntu artan ceruco usai bat aña luabe , ta gozoa Eleiza gucian banatu zan , non da gende an ceudénac , bir reun da gueiago ciran , uste zuten , Par adisuan , edo glorian ceudela . Milagro andi onequin Jaunari graciac ematen , ta deadarrez guciac asi ciran : Orañ bai Santa Mariaren Reliquia gordeac aguer zen

zen dirala. Contu, ta neque andiaz o-
iec aguertzeco cebiltzan, da Francisco
Vergara Notario Apostolico bere de-
votoari Santa gloriofa aguertu citzaion,
da non, da nola ceuden, guztia oni
esfan cion, eta ala milagroz idoro ciran.

Santaren Reliquiac chit garbi, zu-
ri ederrac, guztiac an icusi, ta adoratu
etitzten, ta prodigio aisko orduan icu-
si ciran. Orientatik ezur zuri bat Religio-
so bati eman eioten; baña onec fede ga-
be esfan zuen: Siništien etzuela, ezur ori
Santarena zala. Esfan ori ondo costa cit-
zaion. Gau erdian S. Isidro cerutic eror-
ri, ta reprensio aferre bat eman cion,
da esfan, Santa Mariaren Reliquia zala
ura, ta señaletzat, Santuac cecarren acu-
hu puntaz becoquian golpe bat eman
cion. Sustoz, ta penaz illbear zuen; baña
beregan biurtu, ta Santaren faborez
obeto arquitu zan. Negarréz, ta deadar-
rez fede biciarequin Reliquia adoratu
zuen, ta Sta Mariari devocio andi bat
artu cion. Beste guizon Staren devoto
bat onen festa andi batera lasterrago joa-
teagatic, Sta Maria uraren gañean pa-
satzen zan lecutic, ut andiaquin sartu
zan; baña ibai erdian zaldia ta bera itot-
ze-

zeco zorian urac eraman cituen. Etsi zuen guizonac, eta estu artan Sta. Mariari chit biorzetic deitu cion; eta itsu-itsuan Santac bertan beste alderat milagroz eraman, ta chit ondo arquitu zan. Festan ceuden güztiac icisten zutela, gendeai Milagro andi au kontatu eien.

6 Nola Santa Maria, ta San Isidrourrean au bat, au Onguilleac, au piquesuac beti izandu ciran, ala ceruan etorri armonia orretan beren devoltoenzat biac Onguille bat dira. Madridto Vecino Pedro Mendozac urte bico, ta bere consteloko alabacho bat zuen; baina pena chit andla ceuçan, ceren calentuta gaisto batec, ta iltzeco bermittuaquin emai cion, ta Medicuac erremediotic etzuteh. Sarita Mariaren Procesioetako Fr. Domingo Mendozac onegaria, ta S. Isidrogana obeto apelatu zuen. Pedroc, eta Emazteac Senar Emazte Santuai prômese eguin cien, iltzen cegoen alaba bici bazan, biaramonean, S. Isidroren Capillara, Meza, ta libra candelarequin eramango zutela. Aur etori Amac fede biciaz besoëtan artu, ta eraman, Meza enzun, ta bederatzigarten orduan candela acabatu, ta bertan

230   Santa Mariaren
tan gaitzac acabatu ciran. Aurra gracia e
ematera bezala , berez , ta ariñ Santua-
ren Aldarera joan zan ; era oſalunan on-
do gueratu zan. An ceuden guciac ar-
xituric Jaincoa Senar Eimazte Santuetan
alabatu zuten , ta Milagro añ andia pu-
blicatu , ta Santu bien chit devotoac guel-
ditu ciran.

7. Catalina Urquizo , Joan de Zara-
teren Alarguna , bere argaltasunez alia
batetic erori , ta golpeac elbarritu , ta it-
saturic gueratu zan. Ala bearrez erori
berriz , ta iltzeco etsiric cegoen. Santa
Mariaren Milagroac aditu , ta oni , ta
bere Esposo S. Isidroti erremedioa ele-
tu cien. Chit alivio andia sentitu , ta de-
vocioa ere bicitu zan. Biai berriz biotze-
tic deitu , ta oſaluna , ta gorputzeco li-
bertade oſoa artu , ta juramentuaz. Mi-
lagro au declaratu zuen : bai ta bere
Alaba Antonia de Zarategan icusi zan
Milagroa ere. Au gorputzeco anditsu
gaisto batzuequin peligro andian cegoe-
la , Ama piadoſac bezala , bere Alaba-
ren fabore , Sta Maria , ta S. Isidroga-
na biurtu , ta oſaluna escatu cien. Bel-
tegabe puntu artan Alaba oſaluna , ta
ndar oloquin arquitu zan : era Santuen
de.

devocioa Milagro oiequin chit gueitu,
ta aurreratu zan.

8 Doña Ana Remesal , Erregueren
Ministro baten Emazte , ta Santu bien
chit devotac , San Isidroren Canoniza-
cioraco diru pusca bat Madriden aguin-
du cion , baldin Santuac ceruko fabore,
berac chit nai zuen bat eguiten bacion.
Hidro amoroso Onguilleac , nai baño
ere gueiago zan mesedea , bere devota-
ri bereala eguin cion , ta contentu chit
andiaz bere Echean icusi zuen. Baña
munduko gauzen artean zoratu , ta ce-
ruco bendicioaz , ta bere promesaz Do-
ña Ana guztiro aztu zan. Baña Jainco-
aren justicia bere oneraco echean icusi
zuen. Lotan cegoela , Andre grabe mo-
duzco bat bere ondoan icusi zuen , da
bereala guizatzar bat lebrel izugatri bat
berequin cecarrela. Andreac esan zuen:
S. Iñidrori bere promesa pagatu eztio-
na , au da. Bertan guizonac zacurra bo-
ta , ta Doña Anari presa eguin cion laz-
qui , ta arrastaca ceraman. Bere estuan
tristea deadarrez ahi zan. Nic dirua era-
mango det : dirua nic pagatuco det. Or-
duan Andreac aguindu zuen , guizona
bere zacurrarequin andic cijoala. One-
tan

tan Doña Ana esnatu zan , ta bildurrac icara, laſterca jaiqui , ta dirua era- man , da paquean , da quito gueratu zan. Guero Atochaco Santuarioan , Santi- ta Maria icusi ta elaten zuen : Niri aguer- tu citzadan Santa au da. Onela bere Iſi- dro Santuaren onra , ta gloriari Santa Mariac cerutic etorri , ta beguiratu cion.

9. S. Iſidroren Gorputz Santua era- cisten zan festa batean , Andre bat Ca- pilla Errealera chit gogotic , icustera joan zan; baña orduco gendedi andiac Elei- za bete , ta ecin farty , ta chit triste E- chera zan. An enfadu modu batequin- elan zuen : Santuari limosnaric emango eztiot , aren Gorputza icusi artean. Ba- ña elan orduco , bertan forturic , eta ar- rituric , oñac , escuac , ta burua gogoturic guztia guelditu zan. Medicuric fa- matuena ecarri , ta cer gaitz zan eza- gutu etzu en ; baña eriac berac bai : Au- cion Andreac , nere culparen castiguda , ceren Santuaren contra itz egun dedan. Damu andiarequin barcacioa escatu ciony- da Santua oberto aplacatzeco , Santa Ma- ria bere Espasagatic emendatzeco osaſu- na escatu cion , ta limosna bat Santua- ri bereala bialdy cion. ¡ O Santa Maria !

ren

ren balio preciosoa ! O Bitarteko poderosa , ta Senat Santuaren onragarria ! Limosna Elejzara allegatu baño len , Sta Mariae eriari ola funa , ta libertade osoa eman cion. An beguira ceuden guiac Marabilla onec arritu , ta Milagroa , Milagroa publicatzen zuten. Ecin contatu ala dira , Santa Mariac onela beti eguna dituen beste prodigioac. Jaincoaren gloria , ta Santaren onraraco esan diranac , alko dira.

Orañ beste berri onac eman bear ditugu.

BOSTGARREN §2.

SAN ILLANEN BERRI ONAC.

MAdridco Erri coroatuac , Jaincoaren gloriaraco , ta beren Patroi andi S. Isidro , ta Santa Mariaren onraraco , devocio , amorio , ta finezaric señalatuen azqueneco errestoa egun oietan bota , ta eracutsi nai izan digu : eta gure Aita Serranoc dionez , Fartaliako Arzobispo Jaun Don Manuel Quintano Bonifaz-en autoridadez , al eguiñic andienac eguin ditu , Aita Santuagana acuditzeo , eta Erronako fo- len.

lemnidade guztiarequin, Causa berri bat
an presentatzeko , edo San Illan glorio-
soa , S. Isidroren , da Santa Mariaren
Seme Santutzat declaratzeko. Gauza ci-
ertoa da , Senar Emazte Santu oiec Se-
me bacak bat izandu zutela , eta Amac
bere ori chit contuz aci zuela : putzuah
erori , ta ito , ta Gurafo lantuen erre-
guz ur gañean Jaincoac biciric eman
ciela : eta S. Isidro bere Aitaren eriotza
preciosoan Seme au presente arquitu za-
la : Joan ceritzala , edo icen ori zuela
elan oi da.

2 Alere aimbeste Autore S. Isidro-
ren devoto andi , ta anciñacoen artean
batec ere Seme onen berri seguiuric, ez
len , da ez guero ematen digu. Jauna-
ren Providencia , edo bide ezcutatuac
dira. Orregatic ere , gauza aguria , ta
jaquiña da , Talaberaren ondoan , Ce-
bolla deritzan Erri batean , chit anciñati-
c , da gogoan eztala , Santu prodigio-
so bat , S. Illan deritzana , veneracio
chit andian , aspaldiko dembora , edo se-
culetatic , bere Milagro , ta fabore se-
nalatuacgatic , Aldareetan adoratzen da-
la. Au da Santu bat , bere asiera , edo
principioetan , nondic , edo nola dan,
inorc

Iñorc ere seguru eztaquienā. Baña leñale guciaz batean , S. Isidro , ta Santa Mariaren Seme , aien ondoren , edo guifa , bere biciera santu , virtute , ta Milagro- etan loratu , frutu Santuac eman , da ill zana da.

3. S. Illan , gazte zala , Talabera aldean aguertu zan. Cerc eraman zuen, nortc , noiz , edo nola , iñondic ere arrastoric ez oi da. Bera chit ona , umilla , iſſilla , ta egoquia zan , da Achur-lari an serbitzen jarriaz.Norbaitec,diotenez , edo ango gendeac , nongoa zan galdetu , ta eranzuten zuen : Madrid aldecoa zala. Orañ ateratzen dan , edo si-nisten , da eguiten dan contua da : Joan gazteac Isidro , ta Maria bere Gurafoac, añ santuac icusi , ta ondo ezagutu , ta oien bendicioarequin , edo Espiritu santiuaren argui , ta inspiracioac gobernaturic , Madrid aldetic , eta Gurafo santi- eratic Talabera alderonz Jaincoac eraman edo igaro , ta iſſil , ta umillan pobrea bezala serbitzen jarri zan.

4. Santua onela ezcutaturic luzaro bici izan zan , da Erri aietan bere biot- zeco Santidade ezcutatu gucia , egem- plo eder , ta Milagro andiaquin aguer- tuaz

tuañ cijdan , Espiritu diyínoac goberna-
turic , bera obeto , ta bacarric terbitze-
co , Aita , ta Ama Santuen guita , lur-
reco gauzac utz , ta cerucoetara guzia
biurtu zan. Ama Virgiña Antigoaco
Ermita bat Errian zan , da erretiro san-
tu orren devocio , ta amorez , an Er-
mitaño sartu , ta S. Antonio Andiaren,
orduan oi zan habitua janci zuen ; Illan
icena orduan artu zezaquean. Ermita o-
netan munduaren iguesi , ta bulletatic ez-
cutaturic bicitza guciz Santa bat egun,
da ceruco paquean , nola bici , ala ill
zan. An gorde , edo enterratu zuten , ta
aren Obi , edo sepulcroa an etacusten
da. Erri aietan ciertotzat ceucaten , Illan
deitzan Erri , batean Santua bicitu zala ,
baña bera angoa etzalà : amabi urteco ,
edo gaztea etorri zala. Bera chit issilla
bazan ere , aditu zutela , nola chiquia
zala , putzu batean erori , ta ito zan ; ta
Gurafoen oracio aquin Jaincoac bicia bi-
urtu cion. Baña Erri aietan , S. Isidroc
Seinea izan zuenic , iñorç ere etziequien.

5 Asabetatic illobetara aditzen zan ,
ta Erri aietan gauza jaquiña zan , S. Illan
S. Isidroren dembotacoa zala , ta irur-
oguei , ta amar urtecoa ospe , edo fa-
ma

ma chit andiarequin ill zala : bere virtute andi, Milagro, ta ceruco faboreac-gatic , Aldare bat, Ama Virginaren ondoan , fartu , ta elcuietara jalo ciotela. Noiz , ta nola au eguin zan , iñorc ere eztaqui. S. Illan Aldarean paratu zuten, S. Antonioren Habituan , bizar luceare-quin Libru bat escuan , ta elcubare, edo fardechea beste escuan daucala. Beren e-gun artuetan urteoro Erri alcotatic , noiztic Jaincoac daqui , Procelio , ta Rogatibac oi cetozen , S. Illan adoratzera: eta orañ ere gendedi andiac etortep dira. Gaur dan egunean Carricacheleco Doncellac beren Cirio andia ofrendatzera Santuagana joan oi dira : eta orrelaco Cirio alfo an icusten dira.

6 S. Illanec ceruco fabore andiac artu , ta len da guero Milagro asco eguin ditu. Baña mirarizco Ama Virginaren fabore señalatu bat artu , ta beti izandu du. Ama maite onec cerutic eman cion doai guciz particulara , ta jaquiña da, arrabia , edo amorreria sendatzeco gracia. Gaiz gaito onen contra Abogadu guciz prodigiosoa igaroco seculetan izan-du da. Bere devotoetan , da orien abe-teetan, conturic eztan adiña Milagro icur

**si dira. Berac artu zuen ceruco fabore
señalatua modu onetan izandu zan.**

7. S. Illan bera cegoen beñ batean aguiñetaco miñez iltzen , edo arrabiatzeco zorian. Chit estu arquitzen zan : da eguiazco Olsunaren Ama santiissima añ berea zuen , oni biotzetic beti bezala deitu , eta beste ascotan egungo zuena, **ceruco Erreguiña Ama aguertu , ta elan** cion : Ene seme maitea , cerdezu. Illan nec esan cion : ; Ai , Ama Virgiña nerea ! Aguiñetaco oñazez ecin nago : ill bear det. Ama Virgiñac orduan : Ez , zaudet , esan , ta bere elcu sagradu gozoarequin matralla icutu , ta bertan milagroz miñac betico utzi cion. Emendic aurreta , amorreriaz dauden guciak zuc sendatzeko escua , ta doaia nic ematen dizut. Ama Virgiñac , gucion oneraco , ta S. Illan bere Seme estimatua munduan ere glorioso eguiteco emancion ceruco gracia au , Santuac arrezquero beti izandu du : ala prodigio andi alcotan icusten da : ta amor eriaren erremedio segurua Santu miragarri onen amiparoan , da Reliquietan arquitzen da.

8. Zacur , edo otso amorratuac ozca eguin , da amorratzen diranac , laſterca

S. Illanen aurrean Mezac ateratzera dijoaz. Erri aietan au jaquiña , ta segurua da : eta gaitz icaragarri orrequin Madridic , Toledo , Mancha , Andalucia, ta batezere Estremaduratic gende alco datoz. Santuaren sepulturaco lurra batzuec urrutietara daramate , ta beren ganaduac edan beat duten lecuan bota, ta gaitzetic libratzen dira. Beisteac S. Illanen Reliquia devocioaz urtan tartu , ta ori daramate , ta Milagroac orobat eguiten ditu. Beñ batean Cecen brabo bat arrabiak artu , ta Santuaren Eleizan orroaca fartu zan , ta amor eria guciz bician , baciequien bezala , S. Illanen obira joan , ta oñicoca bere indar guztiaz , ango lurra arrotu , ta atera zuen. Onetan Santuaren Burua icutu zuen: ta bereala Milagroz sendatu , ta libre ardi manso baten guifa guelditu zan. Milagro onec Santuaren Burua aguertu zuen.

9 S. Illan ala bere biciera santu , ta egercioetan , nola bere pròdigio , ta Milagroetan S. Isidroren chit anz andicoa izandu zan. Aren Eleizan , da Obiaren ondoko orma edo pareteetan , arri urdin , edo azulejoac daude , ta orientan

40

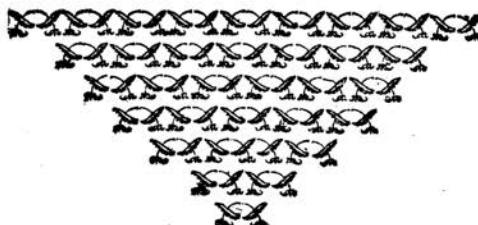
Santa Mariaren

a etan S. Illanen Milagroac. An icusten
da , nola lecu batean ura bear , da nai,
ta Santua cegoen : ta ceruco Erreguiña
aguertu , ta Santuac escuan ceukan acu-
luaz Ama Virgiñac lurrali colpe bat e-
man cion , ta iturri eder bat bereala
fortu zan : eta iturri estimatu au Ama
Virgiñarena bezala veneratzen da. Ur
onetatic guztiac devocioz edaten dute:
eta urratietara eraman da Milagro an-
di asco egutien ditu. Beste batean S. Illa-
nen Nagusia campoac icufera etorri, ta
Zaldia ill citzaion , da Santuaren ora-
cioac bicia biurtu cion. Onelaco beste
Milagro asco pintaturic an icusten dira.

10 Nagusiaren idi batzuec ecartera
S. Illan larrera joan zan. Anglo unaiai,
ceñ ciran galdetu ; ta oiec Illani chal-
coa ematearren , esan cioten : ara Na-
gusiaren idiac aiec dira ; eta Cecen chit
aserre bi ciran. Santua tolesgabe , egui
zalaco , aietara joan zan : da unaiac bil-
durtu ciran , Illan milla pusca eguingo
zutela. Bafia ! O ! Illanen prodigiozco
santidadea ! Cecenac idi manloac balira
bezala , ecarri , uztartu , ta bearra laz-
qui biai eraguin cien. Onelaco Milagroac
S. Illanec eguin cituen , da Erri aietan
chit

chit fama andia beti izandu zuen. Sini diteque erraz , ceruco beste fabore , ta erregalo miragarriac , batezere Ama Virginagandic S. Illanec artu cituela , ta aren devocio , ta amorez beteric bici, ta ill zala. Laroguei , ta amar urteco agure bati Cura jaquinsu batec galderucion : ¿ Ea S. Illan , aien Santu milagroso ta añ estimatua nor zan ? Eta agureac eranzin cion : Jauna : S. Illan gurea , ceruan dan Santuric andiena da: Santu biren , edo S. Isidro , ta Santa Mariaren Seme bacar escogitu prodigio-foa izanzan. Eta oiec dira , nic arquitu ditudan Santu onen Berri onac. Gucia Santuen onraco , ta Jaincoaren Gloria andiagoraco izan dedilla. Amen.

FIN.

8.060

